

การสร้างบทเรียนแบบโปรแกรม

การดำเนินงานสร้างบทเรียนแบบโปรแกรม

ในการดำเนินงานสร้างบทเรียนแบบโปรแกรมเรื่อง "การเข้าประโยคในภาษาไทย" สำหรับระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับชั้นสูงนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

๑. ศึกษาวิชา ๔๑๘ ๖๒๐ Programmed Instruction ในแผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นเวลา ๑ ภาคการศึกษา
๒. ศึกษาวิธีการสร้างบทเรียนแบบโปรแกรมเพิ่มเติมจากเอกสารและตำราบางเล่ม เช่น

๒.๑ คู่มือการเรียนรู้วิชา Multi-Media Approach for Programmed Instruction เรื่อง "การสร้างบทเรียนสำเร็จรูป" ของ ดร.เปรี๊ยะ กุมุท

๒.๒ ประมวลบทความเกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา เรื่อง Programmed Instruction ของ สุภา สุจริตพงศ์

๒.๓ วารสารประชาศึกษา เรื่อง "บทเรียนสำเร็จรูป" ของ ประทีป สยามชัย

๒.๔ "เทคนิคการเขียนบทเรียนแบบโปรแกรม" ของ ดร.เปรี๊ยะ กุมุท

๒.๕ "คู่มือการเขียนบทเรียนแบบโปรแกรม" ของ ไพโรจน์ เภาใจ

๒.๖ เรื่อง "ลักษณะของบทเรียนแบบโปรแกรม" จาก Teaching

Machines and Programmed Instruction ของ Edward B. Fry

๓. ศึกษาวิธีการสร้างและวิธีการดำเนินการค้นคว้า วิจัย เกี่ยวกับบทเรียนแบบโปรแกรม จากวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท คณะบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เช่น

๓.๑ บทเรียนแบบโปรแกรมวิชาภาษาไทย เรื่อง "ตัวสะกดในภาษาไทย" สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ของ นิตยา วิศาลการณ์

- ๓.๒ บทเรียนแบบโปรแกรมเรื่อง "ประโยคในภาษาไทย" สำหรับชั้น
ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาตอนต้น ของ อารมณ์ ทองจันทร์มูล
- ๓.๓ บทเรียนแบบโปรแกรมเรื่อง "โครงสร้างของประโยค" สำหรับระดับ
ประถมศึกษาตอนปลาย ของ หรรษา นิลวิเชียร
- ๓.๔ บทเรียนแบบโปรแกรมเรื่อง "กรรมพันธุ์ตามหลักของเมนเดล" สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ของ นภาพร ภมรบุตร
- ๓.๕ การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้น
ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ระหว่างบทเรียนแบบโปรแกรมกับการสอนตามปกติ ของ นนท
อินทรเทพ
๔. ศึกษาหลักสูตร คำรภาษาไทย และคู่มือครู เพื่อวางขอบเขตและกำหนดเนื้อหา
- ๔.๑ หลักสูตร คือ หลักสูตรการฝึกหัดครู ของ สภาการฝึกหัดครู พุทธศักราช
๒๕๑๔ โดยเฉพาะรายวิชาภาษาไทย ๒๑๑ : (หลักภาษาไทย) ซึ่งเป็นรายวิชาในระดับประกาศ
นียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง
- ๔.๒ คำรภาษาไทย คือ คำรที่ว่าด้วยหลักภาษาไทย และคำรที่เกี่ยวข้อง
กับเรื่องของประโยคในภาษาไทย ได้แก่
- ๔.๒.๑ พระยาอุปกิตศิลปสาร : หลักภาษาไทย
- ๔.๒.๒ สุธธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ : หลักภาษาไทยชุด ป.ม.
- ๔.๒.๓ เจื้อ สตะเวทิน : หลักภาษาและการใช้ภาษาประโยคมัธยม
ศึกษาตอนปลาย
- ๔.๒.๔ อนันต์ และเนาวรัตน์ อ่วมศาสตร์ : หลักภาษาไทย
- ๔.๒.๕ อนันต์ และเนาวรัตน์ อ่วมศาสตร์ : ลักษณะภาษาไทย
- ๔.๒.๖ ชุมชุมภาษาไทยของคุรุสภา : คำบรรยายวิชาภาษาไทยชั้นสูง
- ๔.๒.๗ บรรจบ พันธุเมธา : ลักษณะภาษาไทย
- ๔.๒.๘ ประสิทธิ์ กายกอลอน : การเขียนภาคปฏิบัติ
- ๔.๒.๘ เป็ลื่อง ณ นคร . เรียงความชั้นสูง
- ๔.๒.๑๐ จำนง ทองประเสริฐ : หลักภาษาไทยและการใช้ภาษาไทย
- ๔.๒.๑๑ กำชัย ทองหล่อ : หลักภาษาไทย

๔.๒.๑๒ เสนีย์ วิลาวรรณ . แบบฝึกหัดหลักและการใช้ภาษาไทย

๔.๓ คู่มือครู คือ แน่แนวการสอนวิชาภาษาไทยตามหลักสูตรการฝึกหัดครูของสภาการฝึกหัดครู พ.ศ. ๒๕๑๔ โดยเฉพาะรายวิชาภาษาไทย ๒๑๑ (หลักภาษาไทย)

๕. แบ่งเนื้อหาเรื่อง "การเข้าประโยคในภาษาไทย" ออกเป็น ๓ หน่วยย่อย ดังนี้คือ

หน่วยที่ ๑ การเข้าประโยคในภาษาไทย

- ๑.๑ ความหมายของประโยค
- ๑.๒ ลักษณะของประโยคในภาษาไทย
- ๑.๓ ส่วนประกอบที่สำคัญของประโยค
- ๑.๔ บทขยายและบทเชื่อม
- ๑.๕ การเรียงลำดับคำเข้าประโยค

หน่วยที่ ๒ แบบสร้างของประโยคชนิดต่าง ๆ

- ๒.๑ เอกรรณประโยค
- ๒.๒ อเนกรรณประโยค
- ๒.๓ สังกรประโยค
- ประโยครวมหรือประโยคประสม

หน่วยที่ ๓ การวิเคราะห์ประโยคตามที่เป็นจริง

- ๓.๑ ลักษณะของประโยคที่ดี
- ๓.๒ วิเคราะห์ประโยคต่าง ๆ ที่พบจากสื่อมวลชน

๖. พิจารณาเลือกวิธีเขียนบทเรียนแบบโปรแกรมที่เหมาะสม ในการสร้างบทเรียนแบบโปรแกรมเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีเขียนบทเรียนแบบโปรแกรมชนิดเส้นตรง (Linear Program) ตามแบบของ สกีนเนอร์ คือ ให้ผู้เรียนคิดสร้างคำตอบเอง

๗. ตั้งความมุ่งหมายทั่วไป และความมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมของบทเรียนแบบโปรแกรมเรื่องนี้ โดยแยกเขียนแต่ละหน่วย

๘. สร้างแบบทดสอบเพื่อใช้ทดสอบก่อนเรียนบทเรียน และหลังเรียนบทเรียนของแต่ละหน่วย

๙. นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง

ปีที่ ๒ สาขาวิชาเอกภาษาไทย ของวิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ ปทุมธานี ที่เคยเรียน
วิชาภาษาไทย ๒๑๑ มาแล้ว จำนวน ๔๕ คน

๑๐. วิเคราะห์แบบทดสอบเพื่อหาระดับความยากง่าย และอำนาจจำแนกของข้อสอบ
โดยใช้ เทคนิค ๒๗ % แล้วหาสัมประสิทธิ์แห่งความเชื่อถือได้ (Reliability)

๑๑. สร้างบทเรียนแบบโปรแกรมตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่วางไว้ โดยยึดถือ
หลักเกณฑ์การ เขียนบทเรียนที่ได้ศึกษาและค้นคว้ามา

๑๒. ทดลองใช้บทเรียนแบบโปรแกรมตามลำดับขั้น ระหว่างนั้นมีการปรับปรุงแก้ไข
บทเรียน แล้ววิเคราะห์หาประสิทธิภาพของบทเรียนตามเกณฑ์มาตรฐาน ๘๐/๘๐ (The 90/90
Standard)

การสร้างความมุ่งหมายของบทเรียนแบบโปรแกรม

เมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรและรวบรวมเนื้อหา กำหนดขอบเขตของเนื้อหา ตลอดจน
พิจารณาเลือกวิธีเขียนบทเรียนแบบโปรแกรมแล้ว จึงได้สร้างความมุ่งหมายทั่วไป และความ
มุ่งหมายเชิงพฤติกรรมของบทเรียนนี้ขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบก่อนเรียน
(Pre-test) และหลังเรียน (Post-test) บทเรียน และเป็นหลักสำหรับการเขียน
กรอบบทเรียนต่อไปด้วย

ความมุ่งหมายของบทเรียนแบบโปรแกรมเรื่องการ เข้าประโยคในภาษาไทย

ความมุ่งหมายทั่วไป

๑. เพื่อให้ให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและลักษณะของ
ประโยคในภาษาไทย
๒. เพื่อให้ให้นักศึกษาเข้าใจถึงส่วนประกอบที่สำคัญ และส่วนประกอบขยายของ
ประโยคในภาษาไทย
๓. เพื่อให้ให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจถึงวิธีการ เรียงลำดับคำเข้าประโยคใน
ภาษาไทย
๔. เพื่อให้ให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องแบบสร้างของประโยคชนิด
ต่าง ๆ

๕. เพื่อให้นักศึกษาได้เห็นลักษณะของประโยคที่ดี และรู้จักวิเคราะห์ประโยคที่พบเห็นจากสื่อมวลชนต่าง ๆ

ความมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

- หน่วยที่ ๑ การเข้าประโยคในภาษาไทย
เพื่อให้ นักศึกษาสามารถ
- ๑.๑ อธิบายความหมายของประโยคได้ (แบบทดสอบ ข้อ ๑, กรอบ ๒)
  - ๑.๒ บอกลักษณะของประโยคในภาษาไทยที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวันได้ (แบบทดสอบ ข้อ ๒, กรอบ ๓, ๔)
  - ๑.๓ จำแนกลักษณะของประโยคที่กำหนดให้ได้ (แบบทดสอบ ข้อ ๓, ๔, กรอบ ๕ - ๑๑)
  - ๑.๔ อธิบายถึงส่วนสำคัญของประโยคได้ (แบบทดสอบ ข้อ ๕, กรอบ ๑๒ - ๑๔)
  - ๑.๕ แยกบทประธาน บทกริยา และบทกรรมของประโยคได้ (แบบทดสอบ ข้อ ๖, ๗, กรอบ ๒๐ - ๒๑)
  - ๑.๖ บอกลักษณะของบทสำคัญในประโยคได้ว่าอาจจะเป็นคำ วลี หรือประโยคก็ได้ (แบบทดสอบ ข้อ ๘, กรอบ ๒๒ - ๒๔)
  - ๑.๗ อธิบายความหมายของบทขยายในประโยคได้ (แบบทดสอบ ข้อ ๙, กรอบ ๒๕)
  - ๑.๘ แยกบทขยายประธานที่เป็น คำ วลี หรือประโยคได้ (แบบทดสอบ ข้อ ๑๐, กรอบ ๒๖)
  - ๑.๙ แยกบทขยายกริยาที่เป็นคำ วลี หรือประโยคได้ (แบบทดสอบ ข้อ ๑๑, กรอบ ๒๗ - ๒๘)
  - ๑.๑๐ แยกบทขยายกรรมที่เป็นคำ วลี หรือประโยคได้ (แบบทดสอบ ข้อ ๑๒, กรอบ ๓๐)
  - ๑.๑๑ บอกลักษณะของบทขยายได้ (แบบทดสอบ ข้อ ๑๓, กรอบ ๓๒)

- ๑.๑๒ อธิบายความหมายและหน้าที่ของบทเชื่อมได้ (แบบทดสอบ ข้อ ๑๔ - ๑๕, กรอบ ๓๓ - ๓๗)
- ๑.๑๓ ชี้แสดงส่วนที่เป็นบทเชื่อมของประโยคได้ (แบบทดสอบ ข้อ ๑๖, กรอบ ๓๘)
- ๑.๑๔ บอกถึงความสำคัญในการลำดับคำเข้าประโยคในภาษาไทยได้ (แบบทดสอบ ข้อ ๑๗, กรอบ ๓๙)
- ๑.๑๕ ชี้แสดงถึงการวางตำแหน่งบทประธาน กริยา และกรรมในประโยคให้สัมพันธ์กันได้ (แบบทดสอบ ข้อ ๑๘, กรอบ ๔๐)
- ๑.๑๖ อธิบายถึงการวางตำแหน่งบทขยายประธาน ขยายกริยา และขยายกรรมได้ (แบบทดสอบ ข้อ ๑๙, กรอบ ๔๑ - ๔๒)
- ๑.๑๗ ระบุเหตุผลในการวางบทประธาน บทกริยา หรือบทกรรมผิดตำแหน่ง แต่มีความหมายคงเดิมได้ (แบบทดสอบ ข้อ ๒๐, กรอบ ๔๓ - ๔๗)
- ๑.๑๘ เรียบเรียงถ้อยคำที่กำหนดให้เข้าเป็นประโยคได้ถูกต้อง (แบบทดสอบ ข้อ ๒๑, กรอบ ๔๘)

หน่วยที่ ๒ แบบสร้างของประโยคชนิดต่าง ๆ
เพื่อให้ให้นักศึกษาสามารถ

- ๒.๑ อธิบายความหมายของเอกรรตประโยคได้ (แบบทดสอบ ข้อ ๑, กรอบ ๒ - ๓)
- ๒.๒ แยกเอกรรตประโยคที่เป็นประโยคสองส่วน และประโยคสามส่วนได้ (แบบทดสอบ ข้อ ๒ - ๓, กรอบ ๔ - ๕)
- ๒.๓ อธิบายความหมายของอเนกรรตประโยคได้ (แบบทดสอบ ข้อ ๔, กรอบ ๖ - ๘)
- ๒.๔ จำแนกอเนกรรตประโยคที่กำหนดให้ให้ออกเป็นชนิดต่าง ๆ ได้ (แบบทดสอบ ข้อ ๕ - ๑๑, กรอบ ๙ - ๑๖)
- ๒.๕ สร้างอเนกรรตประโยคที่กำหนดให้โดยหาต้นฐานมาเป็นบทเชื่อมได้ (แบบทดสอบ ข้อ ๑๒ - ๑๓, กรอบ ๑๗)

- ๒.๖ อธิบายความหมาย ของสังกรประโยคได้ (แบบทดสอบ ข้อ ๑๔, กรอบ ๑๘ - ๑๙)
- ๒.๗ จำแนกส่วนประกอบของสังกรประโยคออกเป็นमुख्यประโยคและอนุประโยคได้ (แบบทดสอบ ข้อ ๑๕ - ๑๖, กรอบ ๒๐ - ๒๔)
- ๒.๘ ชี้ให้เห็นส่วนที่เป็นนามานูประโยคได้ (แบบทดสอบ ข้อ ๑๗, กรอบ ๒๕ - ๒๖)
- ๒.๙ ชี้ให้เห็นส่วนที่เป็นคุณานูประโยคได้ (แบบทดสอบ ข้อ ๑๘, กรอบ ๒๗ - ๓๒)
- ๒.๑๐ ชี้ให้เห็นส่วนที่เป็นวิเศษยานูประโยคได้ (แบบทดสอบ ข้อ ๑๙, กรอบ ๓๓ - ๓๗)
- ๒.๑๑ เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอเนกรรตประโยคกับสังกรประโยคได้ (แบบทดสอบ ข้อ ๒๐, กรอบ ๓๘)
- ๒.๑๒ สร้างสังกรประโยคจากอเนกรรตประโยคที่กำหนดให้ได้ (แบบทดสอบ ข้อ ๒๑ - ๒๒, กรอบ ๓๙ - ๔๐)
- ๒.๑๓ สัมพันธ์อเนกรรตประโยคได้ (แบบทดสอบ ข้อ ๒๓, กรอบ ๔๑ - ๔๔)
- ๒.๑๔ สัมพันธ์อเนกรรตประโยคได้ (แบบทดสอบ ข้อ ๒๔ - ๒๗, กรอบ ๔๕ - ๔๖)
- ๒.๑๕ สัมพันธ์สังกรประโยคได้ (แบบทดสอบ ข้อ ๒๕ - ๒๙, กรอบ ๔๗ - ๔๙)
- ๒.๑๖ อธิบายความหมายของประโยครวมได้ (แบบทดสอบ ข้อ ๓๐, กรอบ ๕๐ - ๕๕)
- ๒.๑๗ รวมประโยคย่อยชนิดต่าง ๆ ที่กำหนดให้เป็นประโยคใหญ่ได้ (แบบทดสอบ ข้อ ๓๑, กรอบ ๕๖ - ๕๘)

หน่วยที่ ๓

การวิเคราะห์ประโยคตามที่เป็นจริง
เพื่อให้ให้นักศึกษาสามารถ

- ๓.๑ อธิบายได้ว่าประโยคที่ดีจะต้องมีส่วนประกอบที่สำคัญครบบริบูรณ์ (แบบทดสอบ ข้อ ๑, กรอบ ๒)

- ๓.๒ ชี้ให้เห็นประโยคที่เรียงลำดับคำเหมาะสมแก่ตำแหน่งหน้าที่ได้ (แบบทดสอบ ข้อ ๒, กรอบ ๔ - ๘)
- ๓.๓ ชี้ให้เห็นประโยคที่ใช้คำสันธานให้เหมาะสมกับเนื้อความได้ (แบบทดสอบ ข้อ ๓, กรอบ ๙ - ๑๒)
- ๓.๔ ชี้ขอบกพร่องของประโยคที่เกิดจากการใช้ลักษณะนามผิด ผูกประโยคไม่กระชับ ใช้สำนวนใหม่ ๆ ใช้กริยาหลายคำ ใช้คำประสมคู่กันผิด ใช้คำฟุ่มเฟือยได้ (แบบทดสอบ ข้อ ๔ - ๘, กรอบ ๑๓ - ๑๘)
- ๓.๕ อธิบายถึงประโยคที่มีเอกภาพและสัมพันธภาพได้ (แบบทดสอบ ข้อ ๙, กรอบ ๒๐ - ๒๑)
- ๓.๖ อธิบายถึงการจัดตำแหน่งคำในประโยคให้ตรงฐานน้ำหนักได้ (แบบทดสอบ ข้อ ๑๐, กรอบ ๒๒)
- ๓.๗ ยกตัวอย่างประโยคที่จัดตำแหน่งคำให้ตรงฐานน้ำหนักได้ (แบบทดสอบ ข้อ ๑๑, กรอบ ๒๓)
- ๓.๘ วิเคราะห์ส่วนดีและให้เหตุผลจากประโยคที่กำหนดให้ได้ (แบบทดสอบ ข้อ ๑๒ - ๑๓, กรอบ ๒๔ - ๒๕)
- ๓.๙ วิเคราะห์ขอบกพร่องและอธิบายเหตุผลตลอดจนแก้ไขขอบกพร่องจากประโยคที่กำหนดให้ได้ (แบบทดสอบ ข้อ ๑๔, กรอบ ๒๖ - ๓๔)

เนื้อหาวิชาภาษาไทย ๒๑๑ (หลักภาษาไทย)

ความหมายของคำว่า หลักภาษาไทย แนวไวยากรณ์ไทย ความหมายและขอบข่ายของอักษรวิธี วจีวิภาค และวากยสัมพันธ์ การศึกษาเรื่องเสียงของอักษรไทย (สระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์) การประกอบรูปคำ หน้าที่ของคำเมื่อปรากฏในวลีหรือประโยคในภาษาไทย การเข้าประโยคในภาษาไทย เน้นความเข้าใจและการปฏิบัติจริง และการวิเคราะห์ภาษาตามที่เป็นจริง ปกติวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์และการจัดหมวดหมู่

ความมุ่งหมาย

๑. ให้สามารถบอกความหมาย และความแตกต่างระหว่างหลักภาษาไทย และ ไวยากรณ์ไทยได้
๒. สามารถบอกความหมายและอธิบายของอักษรวิธี วจีวิภาค และวากยสัมพันธ์ได้
๓. สามารถจำแนกเสียงของอักษรไทยได้
๔. สามารถจำแนกคำที่เกิดจากการประกอบรูปคำที่ใช้ในภาษาไทยได้
๕. สามารถบอกหน้าที่และความหมายของคำในวลีหรือประโยคได้
๖. สามารถแต่งประโยคได้
๗. สามารถเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ประโยคที่ใช้ในปัจจุบันได้

เนื้อเรื่อง

๑. ความหมายของคำว่าหลักภาษาไทย และไวยากรณ์ไทย
  - ๑.๑ ความหมายของคำว่าหลักภาษาไทย
  - ๑.๒ ความหมายของคำว่าไวยากรณ์ไทย
  - ๑.๓ เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างหลักภาษาไทยและไวยากรณ์ไทย
๒. ความหมายและอธิบายของอักษรวิธี
  - ๒.๑ ความหมายของอักษรวิธี
  - ๒.๒ อธิบายของอักษรวิธี
๓. ความหมายและอธิบายของวจีวิภาค
  - ๓.๑ ความหมายของวจีวิภาค
  - ๓.๒ อธิบายของวจีวิภาค
๔. ความหมายและอธิบายของวากยสัมพันธ์
  - ๔.๑ ความหมายของวากยสัมพันธ์
  - ๔.๒ อธิบายของวากยสัมพันธ์
๕. การศึกษาเรื่องเสียงของอักษรไทย
  - ๕.๑ อวัยวะในการทำเสียงสระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์

๕.๒ เสียงสระ

- ๕.๒.๑ ประเภทของเสียงสระ
- ๕.๒.๒ ตำแหน่งของเสียงสระ
- ๕.๒.๓ คุณสมบัติของเสียงสระ
- ๕.๒.๔ สัญลักษณ์ของเสียงสระ

๕.๓ เสียงพยัญชนะ

- ๕.๓.๑ ลักษณะของเสียงพยัญชนะ
- ๕.๓.๒ ที่เกิดของเสียงพยัญชนะ
- ๕.๓.๓ ตำแหน่งและคุณสมบัติของเสียงพยัญชนะ
- ๕.๓.๔ สัญลักษณ์ของเสียงพยัญชนะ

๕.๔ เสียงวรรณยุกต์

- ๕.๔.๑ รูปและเสียงวรรณยุกต์
- ๕.๔.๒ รัศมีเสียงวรรณยุกต์
- ๕.๔.๓ ประเภทและสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์

๕.๕ ประโยชน์ของการศึกษาเรื่องเสียงในภาษาไทย

- ๖. การประกอบรูปคำ เน้นเฉพาะตัวอย่างที่ใช้ในภาษาไทยปัจจุบันตามหัวข้อต่อไปนี้
  - ๖.๑ การประสมอักษร พยางค์ และคำ
  - ๖.๒ คำมูล คำประสม
  - ๖.๓ คำซ้ำ
  - ๖.๔ คำซ้อน
  - ๖.๕ คำสมาส สนธิ (ยกคำที่สำเร็จรูปแล้ว)
  - ๖.๖ คำแผลง
  - ๖.๗ การเติม (หน้า กลาง หลัง)
- ๗. หน้าที่และความหมายของคำเมื่อปรากฏในวลีหรือประโยคในภาษาไทย
  - ๗.๑ วิธีพิจารณาหน้าที่และความหมายของคำในวลีและประโยค

๘. การเข้าประโยคในภาษาไทย

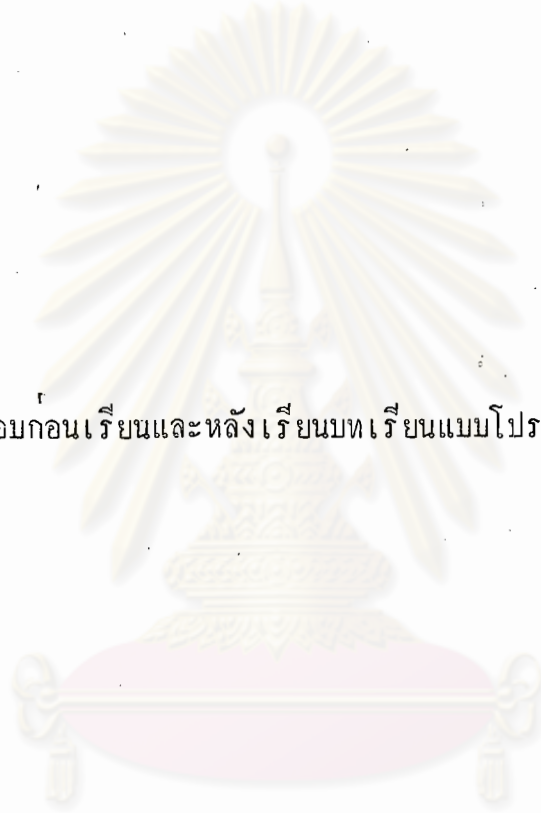
- ๘.๑ เน้นความเข้าใจและการปฏิบัติ
- ๘.๒ การวิเคราะห์ภาษาตามที่เป็นจริง
- ๘.๓ ฝึกวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๘.๔ การวิเคราะห์และการจัดหมวดหมู่

เนื้อหาสาระของบทเรียนแบบโปรแกรมเรื่อง "การเข้าประโยคในภาษาไทย"

หัวข้อสำคัญ

- หน่วยที่ ๑ การเข้าประโยคในภาษาไทย
  - ๑.๑ ความหมายของประโยค
  - ๑.๒ ลักษณะของประโยค
  - ๑.๓ ส่วนประกอบที่สำคัญของประโยค
  - ๑.๔ บทขยายและบทเชื่อม
  - ๑.๕ การเรียงลำดับคำเข้าประโยค
- หน่วยที่ ๒ แบบสร้างของประโยคชนิดต่าง ๆ
  - ๒.๑ เอกรรณประโยค
  - ๒.๒ อเนกรรณประโยค
  - ๒.๓ สัngerประโยค

ประโยครวมหรือประโยคประสม
- หน่วยที่ ๓ การวิเคราะห์ประโยคตามที่เป็นจริง
  - ๓.๑ ลักษณะของประโยคที่ดี
  - ๓.๒ วิเคราะห์ประโยคต่าง ๆ ที่พบจากสื่อมวลชน

แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนบทเรียนแบบโปรแกรม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test)

บทเรียนแบบโปรแกรมเรื่อง "การเข้าประโยคในภาษาไทย"

สำหรับระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง

หน่วยที่ ๑

คำสั่ง

ให้นักศึกษาเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมายกากบาททับอักษรในกระดาษคำตอบให้ตรงกับข้อที่เลือก

๑. ประโยค คืออะไร?
  - ก. คำพูดที่มีใจความ
  - ข. ถ้อยคำที่แสดงอาการของประธาน
  - ค. ถ้อยคำที่มีใจความว่า ใคร? ทำอะไร?
  - ง. ถ้อยคำที่เป็นภาคประธาน
  - จ. กลุ่มคำที่เรียงกันมีความหมาย
๒. ลักษณะของประโยคที่เราใช้พูดและ เขียนอยู่ทุกวันเป็นอย่างไร?
  - ก. ประโยคคำสั่ง
  - ข. ประโยคขอร้องชักชวน
  - ค. ประโยคคำถาม
  - ง. ประโยคบอกเล่า
  - จ. ถูกทุกข้อ
๓. ประโยคใดที่เรียกว่าประโยคขอร้องชักชวน
  - ก. คนที่รู้จักเคารพยอมได้รับการเคารพ
  - ข. เราไปห้องสมุดกันเถอะ
  - ค. นักเรียนจงปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน
  - ง. ไม่มีใครเห็นใจคนตกทุกข์ได้ยากบ้างเลย
  - จ. กระเป๋ารถเมล์คนนี้พุดจาไม่สุภาพ

๔. "ใครทำนิคกฏหมายต้องถูกลงโทษ" เป็นประโยคลักษณะใด
- ประโยคขอร้อง
  - ประโยคคำถาม
  - ประโยคคำสั่ง
  - ประโยคบอกเล่า
  - ประโยคปฏิเสธ
๕. ส่วนสำคัญของประโยคใดแก่ส่วนใดบ้าง?
- ภาคประธาน ภาคขยาย
  - บทขยาย บทกริยา
  - ภาคประธาน ภาคแสดง
  - บทประธาน บทกรรม
  - บทกริยา บทกรรม
๖. บท ที่สำคัญในประโยคมีบทอะไรบ้าง?
- บทประธาน บทกรรม
  - บทประธาน บทกริยา บทกรรม
  - บทประธาน บทขยาย
  - บทกริยา บทประธาน
  - บทกรรม บทกริยา
๗. "บ้านหลังนั้นเขาปลูกนานแล้ว" คำ "บ้านหลังนั้น" กับ "ปลูก" ทำหน้าที่เป็นอะไรในประโยค
- บทประธาน บทกริยา
  - บทประธาน บทกรรม
  - บทกรรม บทกริยา
  - บทกริยา บทประธาน
  - บทประธาน บทขยาย

๘. บทประธาน บทกริยา หรือ บทกรรม นั้น จะมีลักษณะเป็นอย่างไร?
- คำ
  - วลี
  - ประโยค
  - คำ วลี หรือประโยคก็ได้
  - เป็นคำ กับ วลี เท่านั้น
๙. บทขยาย คืออะไร?
- บทสำคัญของประโยค
  - บทประธานกับบทกริยา
  - บทอื่นที่มาประกอบบทสำคัญให้ไ้ใจความดีขึ้น
  - บทเชื่อมระหว่างบทประธานกับบทกรรม
  - บทที่มาแทนบทสำคัญในประโยค
๑๐. ข้อใดไม่มีบทขยายประธาน
- ช่างเชือกนั้นถูกนายพรานยิงที่ขาหลัง
  - คนกล้าสามารถอาจ อวดขรม
  - ฝ่ายชายนั้นก็ค้ำบัลลายนายบ้านไปถึงที่ใต้ซุนของท่านา
  - วิทยากรผู้ทรงภริยาถูกวิทยากรอีกคนหนึ่งพันด้วยพระขรรค์
  - เดี๋ยวนี้มีมอญตอนไรจุกเหมือนตุ๊กตา
๑๑. ข้อใดไม่มีบทขยายกริยา
- ใครซื้อขนมมากมาย
  - นายพรานยิงเสือโคร่งตัวใหญ่
  - บุรุษนี้อ้างตนเป็นคนไทย แต่ใจนุกแปร่งแกว่งทำนอง
  - ฉันไม่ชอบอาหารฝรั่งนุกที่สุด
  - แมวปีนต้นไม้ได้เร็วมาก

๑๒. ข้อใดมีบทขยายกรรม

- ก. ร.๘ เสด็จทอดพระเนตรสุริยุปราคาเมื่อ .พ.ศ. ๒๔๑๑
- ข. จึงจัดแจงแต่งองค์ทรงเครื่อง
- ค. ฉันกำลังจะปลุกบ้านหลังใหม่
- ง. สมอ เครื่องผูกของคนเรานี้คือศาสนา
- จ. เมื่อนั้น พระร่วงหลากจิตคิดสงสัย

๑๓. บทขยายนั้น โดยปกติ จะมีลักษณะเป็นอย่างไร?

- ก. เป็นคำ
- ข. เป็นวลี
- ค. เป็นประโยค
- ง. เป็นคำกับวลี
- จ. เป็นคำ วลี หรือประโยคก็ได้

๑๔. บทเชื่อม ในประโยคคืออะไร?

- ก. บทที่เชื่อมบทขยายกับประโยคสำคัญ
- ข. บทที่เชื่อมบทต่าง ๆ ในประโยคให้สัมพันธ์กัน
- ค. บทที่เชื่อมคำกับคำ
- ง. คำสันธานที่ใช้เชื่อมข้อความ
- จ. คำที่จัดเป็นบทขยายไม่ได้

๑๕. บทเชื่อมมีหน้าที่อะไรบ้าง?

- ก. เป็นคำบุพบท
- ข. เป็นคำสันธาน
- ค. เป็นคำอุทาน
- ง. เป็นบทอาลปนะ หรือคำร้องเรียก
- จ. ถูกทุกข้อ

๑๖. "พระเจ้าจะช่วยท่านเมื่อท่านช่วยตัวเอง" คำใดเป็นบทเชื่อม
- ช่วย
  - จะ
  - ท่าน
  - เมื่อ
  - เอง
๑๗. เหตุใดจึงถือว่าการเรียงคำเข้าประโยคในภาษาไทยเป็นเรื่องสำคัญ
- เพราะคำแต่ละคำต้องเปลี่ยนรูปเมื่อเข้าประโยค
  - เพราะเป็นกฎของภาษาไทย
  - เพราะแต่ละคำไม่ขึ้นกับใคร ถ้าวางผิดตำแหน่งความหมายจะผิดไป
  - เพราะถ้าไม่เรียงคำให้ดีจะไม่มี ความหมายเลย
  - เพราะภาษาไทยเป็นภาษาคำโดด
๑๘. ประโยคใดวางคำถูกต้องตามตำแหน่ง บทประธาน บทกริยา และบทกรรมตามลำดับ
- ข้างเผือกเชือกนั้นเจ้าของจะนอมเกล้าๆ ถวาย
  - ถึงเลือดเนื้อเมื่อน้องต้องประสงค์
  - เมื่อนั้น เจ้าเงาะปรี๊ดเปรมเกษมศานต์
  - ควีนคำจากรถยนต์เป็นพิฆตอร่างกาย
  - นางบุษบากับพี่เลี้ยงถูกลมหอบไป
๑๙. บทขยายในประโยคจะวางตำแหน่งใด
- วางไว้หน้าบทที่ถูกขยาย
  - วางไว้หน้าหรือหลังบทที่ถูกขยายก็ได้
  - วางไว้ใกล้กับบทที่ถูกขยาย
  - วางไว้ตำแหน่งใดแล้วแต่ความเหมาะสม
  - วางไว้หลังบทที่ถูกขยายและให้ใกล้กับบทนั้นให้มากที่สุด

๒๐. (๑) มียางพารามากทางภาคใต้
- (๒) นักเรียนถูกลงโทษ
- เหตุใด ๒ ประโยคนี้จึงมีกริยาและกรรมอยู่ข้างหน้า
- ก. เพราะต้องการเน้นกริยาและกรรม
- ข. เพราะตำแหน่งของกริยาและกรรมอยู่หน้าประโยค
- ค. เพราะเป็นคำชนิดพิเศษ
- ง. เพราะเป็นประโยคชนิดพิเศษ
- จ. เพราะต้องการความชัดเจน
๒๑. คำต่อไปนี้จะเรียงให้เป็นประโยคที่สมบูรณ์ได้อย่างไร
- เป็น, หนังสือ, นักเรียน, ใน, สอน, ที่, ห้องเรียน,
อาจารย์, นอก
- ก. ห้องเรียนที่อาจารย์สอนหนังสือเป็นนักเรียนนอก
- ข. หนังสือที่นักเรียนเรียนนอกห้องเรียนเป็นของอาจารย์
- ค. อาจารย์ที่สอนใน ห้องเรียนเป็นนักเรียนนอก
- ง. อาจารย์ที่สอนหนังสือในห้องเรียนเป็นนักเรียนนอก
- จ. หนังสือที่อาจารย์สอนในห้องเรียนเป็นของนักเรียนนอก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test)

บทเรียนแบบโปรแกรมเรื่อง "การเข้าประโยคในภาษาไทย"

สำหรับระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง

หน่วยที่ ๒

คำสั่ง

ให้นักศึกษาเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมายกากบาททับอักษรในกระดาษคำตอบให้ตรงกับข้อที่เลือก

๑. ข้อใดเป็นเอกภพประโยค
  - ก. สุรา ยาเสพติด เป็นภัยแก่ชีวิต เป็นพิษแก่สังคม
  - ข. อันรักชาติลี้ลี้ภัยกัเวที ย่อมเป็นที่สรรเสริญเจริญคน
  - ค. น.ม.ส. ทรงพระนิพนธ์เรื่อง "กนกนคร" ซึ่งได้แปลงเรื่องมาจากเรื่อง "เมืองทอง" ในกถาสวัสดิศคร
  - ง. พระเสด็จจากปากฟ้า สู่ไทย เทศเอย
  - จ. มาตรการนั้นมีชัยชนะคดี จะให้มีอิเหนาสักแก้ววัน
๒. ข้อใดเป็นประโยคสองส่วน
  - ก. นกมีกหักบินไม่ได้ไกล
  - ข. ซาคิวสันหลังขาด เห็นแต่กำบินผาดก็สะอึ้ง
  - ค. บัญญาเปรียบดังอาวุธ
  - ง. ความไม่มีโรคเป็นลาภอันประเสริฐ
  - จ. ดัทธิเอาอย่าง เป็นบทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๖
๓. ข้อใดเป็นประโยคสามส่วน
  - ก. ไพรบ้านพลเมืองเคื่อคร่อน นักรหา
  - ข. นกเขาไฟบินสูงมาก
  - ค. เขาสิ่งของจากกรุงเทพฯ
  - ง. นายสมจิตเรียนเก่งมาก
  - จ. ฝนตกหนักสามวันสามคืนแล้ว

๔. ข้อใดเป็นอเนกรรดประโยค
- ก. คอมพิวเตอร์คิดร้ายทำลายชาติ
  - ข. ทลวิชัยและควาวีต่างให้คอกบักกันไว้เป็นสัญญา
  - ค. คนไทยที่รักชาติ ยอมเสียสละเพื่อความอยู่รอดของชาติไทย เป็นบุคคลที่ชาวไทยต้องการ
  - ง. ชินแสทำนายว่า พระภิกษุทองคำจะได้เป็นพระมหากษัตริย์
  - จ. มีข่าวลือกันขึ้นว่า เกิดมีปิศาจจู่ขึ้นใหม่ที่บางพระโขง

ต่อไปนี้เป็นคำตอบของข้อ ๕ - ๑๑

- ก. อัญญาเนกรรดประโยค (ใจความคล้อยตามกัน)
  - ข. พยติเรกาเนกรรดประโยค (ใจความขัดแย้งกัน)
  - ค. วิกัลปาเนกรรดประโยค (ใจความให้เลือกเอาอย่างหนึ่ง)
  - ง. เหตุวานเนกรรดประโยค (ใจความเป็นเหตุเป็นผลกัน)
  - จ. เอกรรดประโยค (ใจความเดียว)
๕. "เธอต้องขยันอ่านหนังสือ มิฉะนั้นจะสอบตก" เป็นประโยคชนิดใด?
  ๖. "ชาวเราขอมันนับถือและมีความกตัญญูต่อผู้มีคุณแก่โลก" เป็นประโยคชนิดใด?
  ๗. "กว่าเขาจะรู้ตัวก็สายไปเสียแล้ว" เป็นประโยคชนิดใด?
  ๘. "อึเหณารักนางบุษบา จึงไม่ยอมให้จรกาได้นางไป" เป็นประโยคชนิดใด?
  ๙. "วัฒนธรรมไทยเป็นสิ่งที่ดีงาม แต่คนไทยส่วนหนึ่งมักจะไม่นำพา" เป็นประโยคชนิดใด?
  ๑๐. "ลุงและอาฉันเป็นชาวนา" เป็นประโยคชนิดใด?
  ๑๑. "เพราะฝนตกข้าวกล้าในนาจึงงอกงามดี" เป็นประโยคชนิดใด?

๑๒. ข้อใดใช้คำสันธานเชื่อมประโยคได้เหมาะสม
- ก. คำวิฆานกอินทรีย์ตาย แต่ไคนางจันทสุดาเป็นคูครอง
  - ข. ทั้งนี้เพราะกรรมมาตามทัน จึงสุดสิ้นชีวิตนบรลย
  - ค. ไบไมรวง แต่ทวาสนามสกปรก
  - ง. ทานตองทำงาน ส่วนฉันจะบังคับทาน
  - จ. ฉันเรียนอักษรศาสตร์ น้องจึงเรียนวิทยาศาสตร์
๑๓. ข้อใดใช้คำสันธานเชื่อมประโยคได้เหมาะสม
- ก. เขาเป็นคนไทย แต่ฉันก็เป็นคนไทยเหมือนกัน
  - ข. กำนันเป็นคนดี ทว่าผู้ใหญ่บ้านก็เป็นคนดี
  - ค. ข้อสอบนี้ยากมากและฉันทำได้ทุกข้อ
  - ง. เมืองไทยอุดมสมบูรณ์จึงมีทรัพยากรมาก
  - จ. ทั้งเนื้อ นม และไข่ ต่างก็เป็นอาหารที่มีประโยชน์
๑๔. สังกรประโยค คือประโยคอย่างไร?
- ก. เอกรรตประโยค ๒ ประโยครวมกันมีสันธานเชื่อม
  - ข. เอกรรตประโยค ๒ ประโยครวมกันโดยมีประโยคหนึ่งเป็นความหลัก อีกประโยคหนึ่งเป็นความประกอบ
  - ค. เอกรรตประโยค ๒ ประโยครวมกัน โดยทั้ง ๒ ประโยคมีความสำคัญเท่ากัน
  - ง. อเนกรรตประโยคที่ละบางส่วนได้
  - จ. ประโยคใหญ่ที่มีประโยคย่อยหลายประโยครวมกัน
๑๕. ประโยคใดมี มุขยประโยค?
- ก. ทาวประมงเหวียงแหล่งไปในน้ำ
  - ข. ชมพลาและฮเนาต่างก็รักลำหับ
  - ค. น้ำกาลไกล้มค
  - ง. "นिरาสสุพรรณ" เป็นคำโคลงเรื่องเคี้ยวของสุนทรภู่
  - จ. ฉันคุณักเรียนเลนบาสเกตบอล

๑๖. "เขาพูดมากจนคนเหล่านั้นกลับกันหมด" ส่วนใดเป็นอนุประโยค?
- เขาพูด
  - เขาพูดมาก
  - คนกลับกันหมด
  - คนเหล่านั้นกลับกันหมด
  - เขาพูดจนคนกลับ
๑๗. ข้อใดมี นามานุประโยค?
- คนชอบกินทุเรียนเพราะทุเรียนมีรสอร่อย
  - นักเรียนที่เกียจคร้านยอมสอบตก
  - ครูที่นักเรียนเป็นการสั่งสอน
  - หมองูตายเพราะงู
  - ครูพูดจนแสบคอ
๑๘. ข้อใดมี คุณานุประโยค?
- เขาใส่เสื้อหนาวเพราะว่าอากาศเย็น
  - ลูกตาลหล่นตรงกระต่ายนอน
  - นักเรียนเขียนตามครูบอก
  - บุคคลอันเป็นที่เคารพของฉันคือพ่อแม่
  - เขาพูดเร็วจนฉันฟังไม่ทัน
๑๙. ข้อใดมี วิเศษานุประโยค?
- นายสงบพูดว่าภาษาไทยยาก
  - ครูอยากให้เป็นคนดี
  - ฉันเกลียดคนชอบนินทา
  - ดอกไม้ซึ่งไร่กลิ้งมักมีสีสวย
  - ฉันสอบตกเพราะเกียจคร้าน

๒๐. ข้อแตกต่างของอเนกบรรดประโยคกับสังกรประโยค คืออะไร?

- ก. อเนกบรรดประโยคมีเอกบรรดประโยค ๒ ประโยครวมกัน แต่สังกรประโยคไม่ใช่
- ข. เอกบรรดประโยคของอเนกบรรดประโยคต่างก็มีน้ำหนักความสำคัญไม่เท่ากัน แต่ของสังกรประโยคมีน้ำหนักความสำคัญเท่ากัน
- ค. ประโยคย่อยของสังกรประโยคต่างก็มีน้ำหนักความสำคัญไม่เท่ากัน แต่ของอเนกบรรดประโยคมีความสำคัญเท่ากัน
- ง. สังกรประโยคเกิดจากการรวมเอกบรรดประโยค แต่อเนกบรรดประโยคไม่ใช่
- จ. อเนกบรรดประโยคจะมีประโยคหนึ่งเป็นใจความหลัก แต่สังกรประโยคไม่มีใจความหลัก

๒๑. (๑) เขาป่วย (๒) เขามาทำงานไม่ได้

รวมประโยค (๑) และ (๒) เป็นสังกรประโยคได้อย่างไร?

- ก. เขามาทำงานไม่ได้เพราะเขาป่วย
- ข. เพราะเขาป่วยเขาจึงมาทำงานไม่ได้
- ค. เขาป่วย ฉะนั้นเขาจึงมาทำงานไม่ได้
- ง. แม้ว่าเขาป่วย เขาก็มาทำงานไม่ได้
- จ. เขามาทำงานไม่ได้ เขาจึงป่วย

๒๒. (๑) เขาใช้ชีวิตเส้นบนกระดาศาวาดเขียน

(๒) ไม่บรรทัดมีความยาว ๕๐ ซม.

รวมประโยค (๑) และ (๒) เป็นสังกรประโยคได้อย่างไร?

- ก. เพราะไม่บรรทัดมีความยาว ๕๐ ซม. เขาจึงใช้ชีวิตเส้นบนกระดาศาวาดเขียนได้
- ข. เส้นบนกระดาศาวาดเขียน เขาใช้ไม่บรรทัดมีความยาว ๕๐ ซม. ชัด
- ค. เส้นบนกระดาศาวาดเขียนซึ่งมีความยาว ๕๐ ซม. เขาขีดด้วยไม่บรรทัด
- ง. ไม่บรรทัดซึ่งเขาใช้ชีวิตเส้นบนกระดาศาวาดเขียนมีความยาว ๕๐ ซม.
- จ. ถ้าไม่บรรทัดมีความยาว ๕๐ ซม. เขาใช้ชีวิตเส้นบนกระดาศาวาดเขียนได้

๒๓. จงสัมพันธ์ประโยคต่อไปนี้ "เด็กคนนั้นเล่นฟุตบอลเก่งมาก"

ชนิดของประโยค	บทเชื่อม	ภาคประธาน		ภาคแสดง			
		บทประธาน	บทขยายประธาน	บทกริยา	บทขยายกริยา	บทกรรม	บทขยายกรรม
เอกรรด							

จงสัมพันธ์อเนกรรดประโยคต่อไปนี้

๒๔. "ถ้าคนเดิน คนก็เคลื่อนไหว"

๒๕. "ฉันชอบฟุตบอล แต่ไม่ชอบรักบี้"

๒๖. "เธอเรียนภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ"

๒๗. "วาทิตเรียนหนังสือเก่ง เพื่อน ๆ จึงชอบเขามาก"

ประโยคที่	ชนิดของประโยค	บทเชื่อม	ภาคประธาน		ภาคแสดง			
			บทประธาน	บทขยายประธาน	บทกริยา	บทขยายกริยา	บทกรรม	บทขยายกรรม
๒๔.	อันวย.เอกรรด.							
	เอกรรด.							
๒๕.	พยติเร.เอกรรด.							
	เอกรรด.							
๒๖.	วิกัลป.เอกรรด.							
	เอกรรด.							
๒๗.	เหตว.เอกรรด.							
	เอกรรด.							

จงสัมพันธ์สังกรประโยคต่อไปนี้

๒๘. "ฉันเห็นทหารยิงปืนใหญ่"

๒๙. "หิมะตก เพราะอากาศเย็น"

ประโยค	ชนิดของประโยค	บท เชื่อม	ภาคประธาน		ภาคแสดง			
			บทประธาน	บทขยาย ประธาน	บทกริยา	บทขยาย กริยา	บทกรรม	บทขยาย กรรม
๒๘.	สังกร { มุขย. อนุ.							
๒๙.	สังกร { มุขย. อนุ.							

๓๐. ประโยครวม หรือประโยคระคน คืออย่างไร?

- ก. สังกรประโยคหรืออเนกวรรตประโยคก็ได้
- ข. ประโยคที่มีประโยคตั้งแต่ ๒ ชนิดขึ้นไปรวมกัน
- ค. ประโยคที่มีบทประธานมากกว่า ๑ บท
- ง. ประโยคที่มีหลายใจความ
- จ. ประโยคที่มีแบบสร้างผิดไปจากประโยคปกติ

๓๑. ประโยคใดเป็นประโยครวมที่ถูกต้อง กระตักวัด

- ก. รัฐบาลไทยกู้เงินจากต่างประเทศ เพราะนำมาพัฒนาประเทศ
จำนวนมาก
- ข. เพราะนายชนิตมีเงิน นายสมชัยมีเงิน และนายวิเชียรมีเงิน คน
ทั้งกเงินจึงประจบเขามาก
- ค. คุณหมอที่รักษาโรคตาให้ฉันไปหาฉันที่บ้าน และไม่พบฉัน ฉันจึงไป
ทำงาน
- ง. แดง ขยับคูหนั่งสี่จึงสอบได้ และคำชี้แจงคูหนั่งสี่จึงสอบตก
- จ. คุณหญิงโมเป็นสตรี แต่ก็มีควมกล้าหาญและเข้มแข็ง เพราะเป็น
คนไทยเลือดนักกรบ

แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test)
 บทเรียนแบบโปรแกรมเรื่อง "การเข้าประโยคในภาษาไทย"
 สำหรับระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง

หน่วยที่ ๓

คำสั่ง

ให้นักศึกษาเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมายกากบาท
 ทั่วอักษรในกระดาษคำตอบให้ตรงกับข้อที่เลือก

๑. ประโยคที่ดีต้องมีลักษณะอย่างไร
  - ก. ใช้ภาษาสละสลวย
  - ข. ใช้คำพื้น ๆ
  - ค. มีบทขยายครบถ้วน
  - ง. มีบทสำคัญครบถ้วน
  - จ. ใช้สำนวนภาษาสมัยใหม่
๒. ประโยคที่มีการเรียงคำถูกตำแหน่งมากที่สุดคือข้อใด?
  - ก. เราถวายของแก่พระสงฆ์ผู้มีจิตุบิัจฉัย
  - ข. พอพลบค่ำถนนก็แจ่มสว่างด้วยแสงไฟ
  - ค. เขาหยิบหนังสือออกจากตู้ตัวใหม่
  - ง. เขาสบายใจมากเมื่อกลับบ้าน เพราะมีภรรยา มีอาหารคอบ
 ต้อนรับด้วยใบหน้าอันยิ้มแย้ม
  - จ. ข้าราชการที่ถูกลงโทษทางวินัยยอมเสียประวัติราชการ
๓. ข้อใดใช้คำสันธานได้เหมาะสมกับเนื้อความมากที่สุด
  - ก. คำรงเป็นคนไทยแต่เขาก็หวงแหนแผ่นดินไทย
  - ข. คุณพ่อและคุณแม่ไปคูหนึ่งเพราะลูก ๆ อยู่กับบ้าน
  - ค. เธอมีผมดำราวกับแมลงผึ้ง
  - ง. เขาไปทำงานต่างจังหวัดค่าที่เขาเป็นคนบ้านนอก
  - จ. ฉันต้องไปหาคุณแม่และน้องต้องไปโรงเรียน

๔. "๕ คาวโจรถูกยิงตายกลางถนน" ประโยคนี้นักพร่องอย่างไร?
- ถูกประโยคไม่กระชับ
  - ใช้ภาษาตลาด
  - ใช้ถ้อยคำไม่สุภาพ
  - ใช้คำกริยาน้อย
  - ใช้ลักษณะนามผิด
๕. "ห้ามนักเรียนเดินผ่านหน้าห้องครูใหญ่" ประโยคนี้นักพร่องอย่างไร?
- ถูกประโยคไม่กระชับ
  - ใช้คำกริยาน้อย
  - ใช้ปฏิเสธซ้อน
  - ใช้คำฟุ่มเฟือย
  - ใช้ถ้อยคำไม่สุภาพ
๖. "ครูกำลังมองนักเรียนเล่นฟุตบอล วิ่งแข่งขัน ที่ลูกชนไก่ ตะตะกร้อ อยู่กลางสนาม" ประโยคนี้นักพร่องอย่างไร?
- ใจความไม่ชัดเจน
  - เรียงลำดับคำผิดตำแหน่ง
  - ใช้คำประสมคู่กันผิด
  - ใช้กริยาหลายคำในประโยคเดียว
  - ใช้ภาษาตลาด
๗. "ผู้ใดก่อกรรมชั่ว บาปย่อมตกแก่คนนั้น" ประโยคนี้นักพร่องอย่างไร?
- ถูกประโยคไม่กระชับ
  - ใช้คำประสมคู่กันผิด
  - ใช้คำฟุ่มเฟือย
  - เรียงลำดับคำผิด
  - ใช้กริยาหลายคำติดต่อกัน

๘. "นิตา เธอเป็นนักเรียนที่ประพฤติดีและเรียนเก่ง" ประโยคนี้ยกพร่อง
อย่างไร
- ใช้คำพุ่มเพื่อย
  - เรียงลำดับคำผิด
  - ใช้ลักษณะนามผิด
  - ใช้กริยาผิด
  - ใช้ภาษาตลาด
๙. ประโยคที่มีเอกภาพและสัมพันธภาพคืออย่างไร?
- ประโยคที่มีใจความเดียว
  - ประโยคที่มีเนื้อความหลายอย่างขัดแย้งกัน
  - ประโยคที่มีเนื้อความอย่างเดียวกันและสัมพันธ์กัน
  - ประโยคที่ไม่ขึ้นกับเนื้อความในประโยคอื่น
  - ประโยคที่มีเหตุผลรับกัน
๑๐. การจัดตำแหน่งคำให้ตรงฐานน้ำหนักคืออย่างไร?
- ใช้คำที่มีน้ำหนักทั้งประโยค
  - วางคำที่ต้องการเน้นไว้กลางประโยค
  - ใช้คำที่มีความหมายเด่น ๆ ไว้ตลอดทั้งประโยค
  - วางคำที่มีน้ำหนักไว้ต้นประโยค
  - วางส่วนที่ต้องการเน้นไว้ปลายประโยคหรือต้นประโยค
๑๑. ประโยคใดจัดว่าวางคำไว้ตรงฐานน้ำหนักมากที่สุด
- ถ้าไม่อยากตายจงยกมือขึ้นเดี๋ยวนี้
  - ใครเชื่อที่ข้าพเจ้าพูดบ้าง
  - ยกมือขึ้น มิฉะนั้นตาย
  - เขาไม่ชอบที่ลูกเขาเป็นพาลชอบคบคนไม่เลือกหน้า
  - จากแสงจันทร์ช่วยให้เราเห็นทางเดินได้บ้าง

๑๒. ข้อใดเป็นประโยคที่ถูกต้องตามหลักภาษาและเป็นความเรียงที่ดี
- ผู้คนไปเที่ยวตลาดนัดสนามหลวงกันชุกชุม
  - เขาเป็นคนปากเปราะจึงไม่ชอบคุยกับคนอื่น
  - ราษฎรพากันไปถวายการต้อนรับพระเจ้าอยู่หัว
  - ยากี่กินขนมปาก แต่เป็นประโยชน์แก่คนไข้
  - นักศึกษากำลังไฮด์ปาร์คเพื่อให้ได้มาซึ่งรัฐธรรมนูญ
๑๓. "เล่าปี่ดีใจเหมือนปลาได้น้ำ" ประโยคนี้ดีหรือบกพร่องอย่างไร?
- บกพร่อง เพราะใช้ภาษาปาก
  - ดี เพราะใช้สำนวนโวหาร
  - บกพร่อง เพราะเป็นสำนวนพื้น ๆ
  - ดี ที่ใช้อุปมาอุปไมยได้เหมาะสม
  - ดี เพราะใช้โวหารความเรียง
๑๔. "ผมเกรงใจคุณมากที่ทำหนังสือของคุณขาด" ประโยคนี้ดีหรือบกพร่องอย่างไร?
- ดี เพราะได้ความชัดเจน
  - บกพร่อง เพราะใช้สำนวนใหม่
  - ดี เพราะใช้คำกะทัดรัด
  - บกพร่อง เพราะใช้คำฟุ่มเฟือย
  - บกพร่อง เพราะใช้คำกริยาผิดความหมาย

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนบทเรียนแบบโปรแกรม

หน่วยที่ ๑

๑. ค
๒. จ
๓. ข
๔. ค
๕. ค
๖. ข
๗. ค
๘. ง
๙. ค
๑๐. ก
๑๑. ข
๑๒. ค
๑๓. จ
๑๔. ข
๑๕. จ
๑๖. ง
๑๗. ค
๑๘. ง
๑๙. จ
๒๐. ก
๒๑. ง

หน่วยที่ ๒

๑. ง
๒. ก
๓. ค
๔. ข
๕. ค
๖. ก
๗. ข
๘. ง
๙. ข
๑๐. ก
๑๑. ง
๑๒. ข
๑๓. จ
๑๔. ข
๑๕. จ
๑๖. ง
๑๗. ค
๑๘. ง
๑๙. จ
๒๐. ค
๒๑. ก
๒๒. ง
- (ข้อ ๒๓ - ๒๙ อยู่นอกข้อไป)
๓๐. ข
๓๑. จ

หน่วยที่ ๓

๑. ง
๒. จ
๓. ค
๔. จ
๕. ก
๖. ง
๗. ข
๘. ก
๙. ค
๑๐. จ
๑๑. ค
๑๒. ง
๑๓. ง
๑๔. จ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(หน่วยที่ ๒ ต่อ)

๒๓. จงสัมพันธ์ประโยคต่อไปนี้ "เด็กคนนั้นเล่นฟุตบอลเก่งมาก"

ชนิดของประโยค	บทเชื่อม	ภาคประธาน		ภาคแสดง			
		บทประธาน	บทขยายประธาน	บทกริยา	บทขยายกริยา	บทกรรม	บทขยายกรรม
เอกรรณ	-	เด็ก	คนนั้น	เล่น	เก่งมาก	ฟุตบอล	-

จงสัมพันธ์อเนกรรณประโยคต่อไปนี้

๒๔. "ถ้าคนเดิน คนก็เคลื่อนไหว"
 ๒๕. "ฉันชอบฟุตบอล แต่ฉันชอบรักบี้"
 ๒๖. "เธอเรียนภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ"
 ๒๗. "วาทิตเรียนหนังสือเก่ง เพื่อน ๆ จึงชอบเขามาก"

ประโยคที่	ชนิดของประโยค	บทเชื่อม	ภาคประธาน		ภาคแสดง			
			บทประธาน	บทขยายประธาน	บทกริยา	บทขยายกริยา	บทกรรม	บทขยายกรรม
๒๔.	อันว.เอกรรณ.	ถ้า-ก็	คน	-	เดิน	-	-	-
	เอกรรณ.		คน	-	เคลื่อนไหว	-	-	-
๒๕.	พยคิเร.เอกรรณ.	แต่	ฉัน	-	ชอบ	-	ฟุตบอล	-
	เอกรรณ.		น้อง	-	ชอบ	-	รักบี้	-
๒๖.	วิกัลป.เอกรรณ.	หรือ	เธอ	-	เรียน	-	ภาษาไทย	-
	เอกรรณ.		เธอ	-	เรียน	-	ภาษาอังกฤษ	-
๒๗.	เหตุว.เอกรรณ.	จึง	วาทิต	-	เรียน	เก่ง	หนังสือ	-
	เอกรรณ.		เพื่อน ๆ	-	ชอบ	มาก	เขา	-

จงสัมพันธ์สังกรประโยคต่อไปนี้

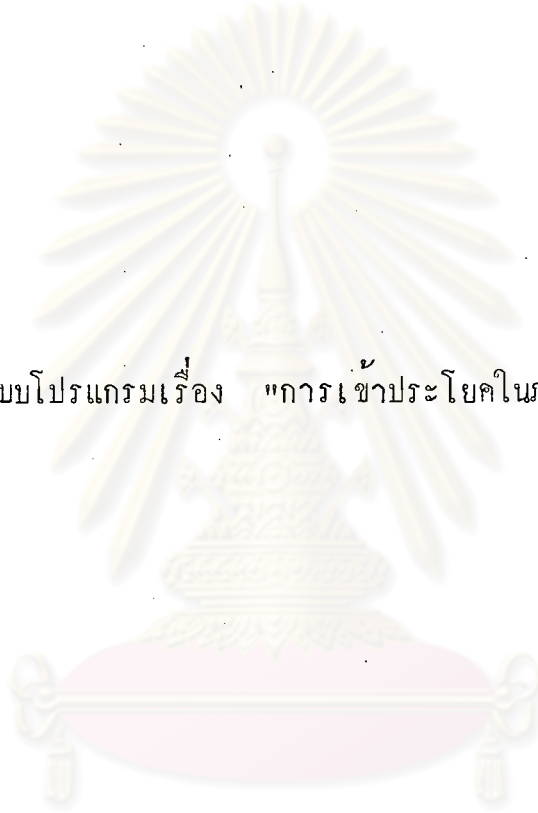
๒๔. "ฉันเห็นทหารยิงปืนใหญ่"

๒๕. "หิมะตก เพราะอากาศเย็น"

ประโยค ที่	ชนิดของประโยค	บท เชื่อม	ภาคประธาน		ภาคแสดง			
			บทประธาน	บทขยาย ประธาน	บทกริยา	บทขยาย กริยา	บทกรรม	บทขยาย กรรม
๒๔.	สังกร. มุขย. อนุนามา	-	ฉัน	-	เห็น	-	ทหารยิง ปืนใหญ่	-
๒๕.	สังกร. มุขย. อนุวิเศษ.	เพราะ	หิมะ	-	ตก	-	-	-
			อากาศ	-	เย็น	-	-	-

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทเรียนแบบโปรแกรมเรื่อง "การเข้าประโยคในภาษาไทย"

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำแนะนำสำหรับนักศึกษา

บทเรียนที่นักศึกษากำลังอ่านอยู่นี้เรียกว่า บทเรียนแบบโปรแกรม บทเรียนแบบโปรแกรมเป็นบทเรียนที่นักศึกษาสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง ตามความสามารถของนักศึกษา โดยไม่จำกัดเวลา บทเรียนนี้มีทั้ง คำอธิบาย ตัวอย่าง แบบฝึกหัด คำถามและคำตอบให้นักศึกษาตรวจได้ด้วยตนเอง

ลักษณะของบทเรียน แบ่งเป็นหน่วยย่อย ๆ เรียกว่า กรอบ ซึ่งจะเรียงกันเป็นลำดับ ตั้งแต่ กรอบที่ ๑ กรอบที่ ๒ กรอบที่ ๓ ..... ไปจนจบบทเรียน

คำตอบที่ถูกจะอยู่ท้ายกรอบ เช่น คำตอบที่ถูกของกรอบที่ ๑ จะมีอยู่ท้ายกรอบที่ ๑ ก่อนที่จะถึงกรอบที่ ๒ เป็นต้น

กรอบ คือ ข้อความย่อย ๆ ที่ให้ความรู้ แบบฝึกหัด และคำถามตามความรู้ในบทเรียน ในที่นี้จะใช้อักษร ก. แทนคำว่า กรอบ เช่น

ก. ๑ หมายถึง กรอบที่ ๑

ก. ๒ หมายถึง กรอบที่ ๒

เมื่อจบกรอบหนึ่ง ๆ แล้ว จะมีเส้นค้นรอบข้อความไว้เป็นตอน ๆ เช่น

ก. ๑ ก่อนอื่น เรามาทำความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาบาลีสันสกฤตกันเสียก่อน พอพูดถึงภาษาบาลีสันสกฤต เรามักจะพูดควมกันเลยว่า "ภาษาบาลี สันสกฤต" ทำให้บางคนเข้าใจว่า ทั้งสองภาษานี้เป็นภาษาเดียวกัน แท้จริงแล้วภาษาบาลี ภาษาสันสกฤต เป็น.....

คำตอบ ก. ๑ ภาษาต่างกัน

ก. ๒

กรอบบางกรอบอาจจะไม่ต้องการคำตอบ เช่น เป็นการแนะนำบทเรียน วิธีทำ
บทเรียน หรืออธิบายเนื้อหาที่จะเป็นพื้นฐานในการทำกรอบต่อไป กรอบแบบนี้จะไม่มีคำถาม
หรือแบบฝึกหัด และจะไม่มีคำตอบที่ถูกต้องอยู่ท้ายกรอบแต่อย่างใด ตัวอย่าง เช่น

ก. ๕ ลักษณะคำไทยแท้หรือคำคั้งเดิมในภาษาไทย ส่วนใหญ่เป็นคำพยางค์เดี่ยวโดด ๆ
และเวลาเรียงคำเข้าประโยคก็ไม่มีเปลี่ยนแปลงรูปคำ ต้องลำดับคำให้ตรง
ตามตำแหน่งหน้าที่อย่างถูกต้อง ถ้าเรียงคำผิดตำแหน่ง หน้าที่ จะทำให้ความ
หมายผิดไป ด้วยลักษณะคั้งกล่าวนี้นี้ จึงทำให้นักภาษาศาสตร์จัดว่าภาษาไทยอยู่ในตระกูล
ภาษาคำโดดเช่นเดียวกับภาษาจีน

บทเรียนแบบโปรแกรมวิชาภาษาไทย เรื่อง "การเข้าประโยคในภาษาไทย"
ประกอบด้วยกรอบทั้งหมด ๑๔๓ กรอบ แบ่งเนื้อหาออกเป็น ๓ หน่วย

หน่วยที่ ๑ "การเข้าประโยคในภาษาไทย"

มีจำนวนกรอบทั้งสิ้น ๔๘ กรอบ

หน่วยที่ ๒ "แบบสร้างของประโยคชนิดต่าง ๆ"

มีจำนวนกรอบทั้งสิ้น ๕๘ กรอบ

หน่วยที่ ๓ "การวิเคราะห์ประโยคตามที่เป็นจริง"

มีจำนวนกรอบทั้งสิ้น ๓๕ กรอบ

ก่อนเรียนบทเรียนแต่ละหน่วย ขอให้นักศึกษาทำแบบทดสอบก่อนเรียนบทเรียน
(Pre-test) เสียก่อน เพื่อวัดความรู้เดิมของนักศึกษา ถ้านักศึกษาทำไม่ได้ ไม่ต้องเสีย
เวลาคิดนาน ให้เขาได้เลย เพราะความรู้ที่นำมาทดสอบนี้ส่วนใหญ่ นักศึกษายังไม่ได้เรียน
ดังนั้น ถ้านักศึกษาทำไม่ได้ หรือทำได้น้อยชอกก็ไม่เป็นไร เมื่อทำแบบทดสอบก่อนเรียนบทเรียน
แล้ว ให้เริ่มเรียนบทเรียนได้เลย

ขอให้นักศึกษาอ่านคำแนะนำต่อไปนี้

๑. วิธีเรียน ให้นักศึกษาใช้กระดาษที่แนบมากับบทเรียนนี้ ปิดคำตอบซึ่งอยู่ตอนล่างของกรอบแต่ละกรอบในขณะที่ทำบทเรียนอยู่ อย่าเปิดดูคำตอบก่อนที่จะเขียนตอบ
๒. อ่านข้อความในแต่ละกรอบให้เข้าใจ แล้วทำแบบฝึกหัดด้วยการเขียนคำตอบลงในบทเรียนเลย เมื่อตอบเสร็จกรอบหนึ่งแล้ว เลื่อนกระดาษที่ปิดคำตอบลงมาเพื่อตรวจดูว่าคำตอบของนักศึกษาถูกต้องหรือไม่
๓. ถ้านักศึกษาทำไม่ได้ หรือคำตอบไม่ตรงกับที่เฉลยไว้ ให้นักศึกษาย้อนกลับไปอ่านกรอบนั้น ทำความเข้าใจใหม่ แต่ต้องไม่ ขูด ลบ ชีค ขำ หรือแก้ไขคำตอบเดิม
๔. กรอบใดที่ไม่มีแบบฝึกหัด นักศึกษาก็ต้องอ่านให้เข้าใจ อย่าผ่านไป เพราะในกรอบนั้นจะมีความรู้ที่เป็นพื้นฐานของกรอบต่อไปให้เรียน
๕. นักศึกษาต้องทำบทเรียนไปที่ละกรอบตามลำดับ อย่าทำข้ามกรอบเป็นอันขาด ไม่งั้นนั่นแล้วนักศึกษาก็จะไม่เข้าใจ เพราะบทเรียนมีความต่อเนื่องกัน
๖. ในการทำบทเรียนนี้ นักศึกษาทำตามความสามารถของตนเอง ไม่จำเป็นต้องทำแข่งกับเพื่อน ๆ เพราะการทำบทเรียนเสร็จเร็วหรือช้า ถูกหรือผิด ไม่ได้คิดว่าใครเก่งกว่ากัน
๗. เมื่อเรียนจบบทเรียนแต่ละหน่วยแล้ว ให้นักศึกษาทำแบบทดสอบหลังเรียนบทเรียน (Post-test) ขอให้นักศึกษาตั้งใจทำ พยายามคิดทบทวนให้ถี่ก่อนจะตอบ ทั้งนี้เพื่อจะได้ทราบว่านักศึกษามีความรู้อย่างไรบ้าง หลังจากที่ได้เรียนบทเรียนแบบโปรแกรมนี้แล้ว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน่วยที่ ๑ : การเข้าประโยคในภาษาไทย

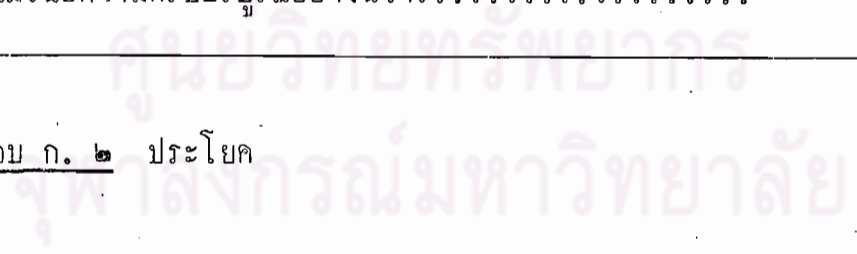
ก. ๑ สวัสดี นักศึกษาที่รักทุกคน วันนี้เรามาเรียนเรื่อง "การเข้าประโยคในภาษาไทย" ด้วยวิธีการเรียนที่แปลกใหม่กันนะ สำหรับวิธีการเรียนอย่างนี้นักศึกษาคงยังไม่เคยพบมาก่อน เราเรียกบทเรียนอย่างนี้ว่า บทเรียนแบบโปรแกรม วิธีเรียนให้นักศึกษาอ่านบทเรียนไปทีละกรอบอย่างละเอียดพร้อมทั้งคิดตามด้วยเหตุผลให้เข้าใจ และปฏิบัติตามคำสั่งในกรอบเหล่านั้น แล้วนักศึกษาก็จะพบว่าบทเรียนนี้ให้ทั้งความรู้ ความเข้าใจ และความสนุกสนาน ชวนให้ติดตามไปทุกระยะด้วย เชิญเริ่มบทเรียนได้เลย

ก. ๒ ก่อนอื่น เรามาทบทวนคำว่า "ประโยค" กันก่อนนะ ในทางหลักภาษา "ประโยค" หมายถึงถ้อยคำที่เรียงเรียงกันจนมีเนื้อความครบบริบูรณ์บอกให้รู้ว่า ใคร? ทำอะไร? หรือ ใคร? ทำอะไร? กับใคร? ซึ่งเรารู้จักกันคืออยู่แล้ว เช่น

๑. มาวิ้ง   ๒. ครูตีเด็ก   ๓. ผู้ร้ายถูกตำรวจจับ

ตัวอย่างถ้อยคำที่เรียงเรียงกัน ๓ ข้อนี้ แต่ละข้อเป็นประโยคที่บอกให้เราทราบว่า ใคร? ทำอะไร? หรือ ใคร? ทำอะไร? กับใคร? เราจึงเรียกถ้อยคำที่เรียงเรียงกันจนมีเนื้อความครบบริบูรณ์อย่างนี้ว่า.....

คำตอบ ก. ๒ ประโยค

คำตอบ ก.๔ ๔ ลักษณะ

ประโยคคำสั่ง, ประโยคบอกเล่า, ประโยคชักชวน, ประโยค
คำถาม

ก.๕ ถูกแล้ว มี ๔ ลักษณะ ดังกล่าว

ต่อไปนี้คือรายละเอียดของประโยคแต่ละลักษณะ คือ

๑. ประโยคบอกเล่า เป็นประโยคที่ใช้ในเรื่องราว เล่าบอกตามธรรมดา มี
๓ แบบ คือ

ประโยคบอกเล่าธรรมดา เช่น

"ฉันเห็นนักเรียนเล่นอยู่หน้าห้อง"

ประโยครับ บางที่ประโยคบอกเล่าก็เป็นไปในทางรับ โดยตอบคำถาม
ในเชิงรับ เช่น

ถามว่า "การทัศนศึกษาราวนี้เธอเป็นผู้จัดใช่ไหม?"

ตอบว่า "ใช่" หรือ "ใช่ ฉันเป็นผู้จัด"

ประโยคปฏิเสธ บางที่ประโยคบอกเล่าก็เป็นการตอบคำถามเชิง
ปฏิเสธ เช่น

ถามว่า "เธอไปสมัครร้องเพลงหรือเปล่า?"

ตอบว่า "เปล่า" หรือ "เปล่า ไม่ได้ไป"

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ก.๖ ประโยครับ ในภาษาเขียนหรือภาษาไวยากรณ์ไม่มีการใช้คำลงท้าย แต่ในภาษาพูดใช้ จะ คะ หรือ ครับ ก็ได้แล้วแต่เพศของผู้พูด และตามควรแก่โอกาส แต่บางทีคำรับว่า "จะ" "คะ" "ครับ" "ใช่" ตอบรับคำถามเพียงคำเดียวก็อาจแทนความทั้งประโยคได้

ประโยคปฏิเสธ คำที่ใช้ในการตอบคำถามเชิงปฏิเสธ มักใช้คำว่า "ไม่" นำหน้ากริยาที่ต้องการปฏิเสธ นอกจากนั้นก็ยังมี "หา..ไม่" "มิ" เช่น "มิได้" "มิเป็นการ" "หามิได้" บางทีคำว่า "เปล่า" คำเดียวอาจใช้ปฏิเสธความทั้งประโยคได้ แต่ไม่เสมอไป

ฉะนั้น พบบอกได้ใหม่ว่าประโยคบอกเล่ามีอยู่.....แบบ คือ

- .....
- .....
- .....

คำตอบ ก.๖ ๓ แบบ

ประโยคบอกเล่าธรรมดา, ประโยครับ, ประโยคปฏิเสธ

ก.๗ ถูกต้อง ประโยคบอกเล่ามีอยู่ ๓ แบบ

ที่นี้มาดูประโยคลักษณะต่อไป

๒. ประโยคคำสั่ง คือ ประโยคที่สั่งให้ใครคนใดคนหนึ่งหรือหลายคนปฏิบัติตามในภาษาพูดอาจจะละผู้ทำหรือประธานได้ ถ้าหากจะมีก็เพื่อเน้นความ หรือบอกให้รู้ตัว เช่น

"แก มา" (มีจึงหวะเน้นระหว่าง แก กับ มา)

ถ้าเป็นภาษาเขียนหรือประโยคไวยากรณ์จะต้องมีส่วนต่าง ๆ ครบ เช่น

"เวลา ๘.๐๐ น. ให้นักศึกษาทุกคนมาเข้าแถวเคารพธงชาติ"

"รถบรรทุก, รถโดยสารให้ขับชิดซ้าย"

ประโยคที่ยกตัวอย่างมานี้ล้วนมีใจความสั่งให้คนปฏิบัติตามทั้งสิ้น เราจึงเรียก

ประโยคที่มีลักษณะนี้ว่า.....

คำตอบ ก.๗ ประโยคคำสั่ง

ก.๘ เกงมาก ลองดูลักษณะต่อไปนี้

๓. ประโยคชักชวนหรือประโยคขอร้อง คือ ประโยคที่ต้องการโน้มน้าวใจผู้ฟัง ให้ใจอ่อนยอมตามด้วย ในภาษาพูดมักจะมีคำลงท้ายประโยค เช่น ชี้ ชี้ เถอะ เถอะนะ นา เช่น

เธอไปนา

เธอไปด้วยกันกับเรานะ

ในภาษาเขียนไม่จำเป็นต้องมีคำลงท้าย เช่น

"โปรดให้ความร่วมมือกับทางราชการในการสำรวจสำมะโนครัว"

"ช่วยกำจัดคอร์รัปชันให้สิ้น เพื่อแผ่นดินไทยอยู่รอด"

ประโยคเหล่านี้ผู้พูดหรือผู้เขียนต้องการให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านใจอ่อนยอมปฏิบัติตามด้วย เราจึงเรียกประโยคที่มีลักษณะอย่างนี้ว่า.....

คำตอบ ก.๘ ประโยคขอร้องหรือชักชวน

ก.๘ ลูกตอง เกงจิง

ที่นี้มาดูประโยคลักษณะสุดท้ายกัน

๔. ประโยคคำถาม คือ ประโยคที่มีผู้ถามแสดงความสงสัย ต้องการทราบคำตอบ ตามปกติเรามักใช้คำว่า ใคร? อะไร? ทำไม? เมื่อไร? หรือ? หรือไม่? แสดงคำถามอยู่ด้วยเช่น

เขากินอะไร?

เธอมาทำไม?

คำเหล่านี้จะอยู่ส่วนใดของประโยคก็ได้แล้วแต่ความต้องการของผู้พูด แต่บางทีประโยคที่มีคำเหล่านี้อยู่ก็ไม่เป็นประโยคคำถามเสมอไป อาจจะเป็นประโยคบอกเล่าก็ได้ ต้องดูที่ใจความของประโยค เช่น

ใครจะไปกินลง - บอกเล่า - เรื่องอะไรฉันจะทำให้

ใครกินขนมของฉัน - คำถาม - จะให้ฉันทำเรื่องอะไร

ประโยคที่แสดงความสงสัย เราเรียกว่าประโยค.....

ก.๑๒ ที่นี้เรามาดูกันถึงส่วนประกอบสำคัญของประโยคว่ามีอะไรบ้าง

ส่วนประกอบที่สำคัญของประโยคมีอยู่ ๒ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ เรียกว่า ภาคประธาน เป็นส่วนที่ผู้พูดหรือผู้เขียนกล่าวขึ้นก่อนเพื่อให้ผู้ฟังรู้ว่า เป็นอะไร

ส่วนที่ ๒ เรียกว่า ภาคแสดง เป็นส่วนบอกอาการของภาคประธาน ทำให้รู้ว่าภาคประธานแสดงอาการอย่างไร

ตัวอย่าง พระพุทธรูป เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของชาวพุทธ

พระพุทธรูป เป็น ภาคประธาน

เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของชาวพุทธ เป็น ภาคแสดง

ก.๑๓ ภาคประธาน มีบทสำคัญ คือ บทประธาน มักจะเป็นคำนาม หรือคำสรรพนาม อาจจะมีกริยาสภาวะมาลาบ้าง (กริยาสภาวะมาลา ก็คือกริยาที่ทำหน้าที่เหมือนนาม หรือสรรพนาม) เช่น

ฉัน เขียนหนังสือ

พระพุทธรูปเจ้าตรีสรูที่ไถตณโพธิ์ พระพุทธรูปเจ้า (นาม) เป็น บทประธาน

นอน เป็นการพักผ่อนที่ดีที่สุด นอน (กริยาสภาวะมาลา) เป็น

บทประธาน

เราก็พอจะมองเห็นแล้วว่า บทประธาน ก็คือบทที่ทำหน้าที่เป็นผู้กระทำในประโยคนั้นเอง ลองมาดูกันว่าประโยคต่อไปนี้ บทประธาน ได้แก่อะไร?

๑. การออกกำลังกายเป็นการส่งเสริมสุขภาพ - บทประธาน คือ...
๒. ชาติ กำลังต้องการความสามัคคี - บทประธาน คือ.....

คำตอบ ก.๑๓ ๑. การออกกำลังกาย

๒. ชาติ

ก.๑๖ ที่นี้เราก็เห็นแล้วใช่ไหมว่า บทกรรมนั้น คือผู้ที่ถูกทำ จะมีอยู่ในประโยคเช่นใดนะ
 อ้อ ก็ประโยคที่บทกริยาเป็นชนิด สกรรมกริยา ยิ่งไงละ เพราะสกรรมกริยาเป็น
 กริยาที่ต้องการบทกรรมมารับข้างท้ายจึงจะได้ใจความครบบริบูรณ์ในประโยคนั้นก็
 จะมีบทสำคัญเพิ่มเข้ามาอีกบทหนึ่ง คือ บทกรรม
 ฉะนั้น เราก็คงพอบอกได้แล้วว่า บทกรรม จะมีในประโยคก็ต่อเมื่อ บทกริยานั้น
 เป็น กริยาชนิด.....และในประโยคนั้นจะมีบทสำคัญ.....บท
 คือ

บท.....

บท.....

บท.....

คำตอบ ก.๑๖ สกรรมกริยา

๓ บท บทประธาน, บทกริยา, บทกรรม

ก.๑๗ แต่บางประโยค นักศึกษาจะเห็นว่าบทที่มารับข้างท้ายกริยานั้นไม่ใช่ผู้ถูกกระทำ คือ
 ไม่ใช่บทกรรม แต่ประโยคนั้นก็ต้องการบทที่มารับกริยาให้ได้ใจความสมบูรณ์
 เช่น

เขาเป็นหมอ

เขาเหมือนฉัน

ปลาไหลคล้ายงู

บทกริยา "เป็น" "เหมือน" และ "คล้าย" ต้องการความในบทข้างหลังมาประกอบ
 จึงจะได้ใจความสมบูรณ์ แต่ "หมอ" "เด็ก" และ "งู" ไม่ใช่บทกรรม เพราะไม่
 ได้ถูกกระทำ มีลักษณะเป็นบทขยาย บทอย่างนี้เราเรียกว่า บทวิกิติการก

บทวิกิติการก เป็นอย่างไร นักศึกษาอยากทราบใช่ไหม ติดตามในกรอบ
 ต่อไป

ก.๒๒ ขอสมว่าเก่งจริง ๆ ที่ตอบถูก

ต่อไปเรามาพูดถึงกันถึง บทต่าง ๆ ที่มีอยู่ในประโยค

เราทราบมาแล้วว่า ประโยคแบ่งเป็น ๒ ภาค ทั้ง ๒ ภาคนั้นจะมีบทต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่ประกอบกันเป็นประโยคอยู่ ๒ ประเภท คือ บทสำคัญ กับ บทขยาย

บทสำคัญในประโยค ก็คือ บทที่เป็นหลักสำคัญ ถ้าประโยคขาดบทเหล่านี้ก็จะทำให้ใจความไม่สมบูรณ์ บทสำคัญของประโยค ได้แก่ บทประธาน บทกริยา และ บทกรรม (หรือบทวิภक्तिการก) เช่น

นักเรียนวิ่ง

บทประธาน + บทกริยา

นักบินขับเครื่องบิน

บทประธาน + บทกริยา + บทกรรม

พระอภัยมณีเป็นนิทานค่ากลอน

บทประธาน + บทกริยา + บทวิภक्तिการก

ก.๒๓ นักศึกษาทราบไหมเอ่ย ว่าบทประธาน บทกริยา และบทกรรม มีลักษณะเป็นอย่างไร

บทประธาน, บทกริยา และ บทกรรม ของประโยค มีลักษณะเป็น คำที่มี เป็นวลีก็มี และเป็นประโยคก็มี เช่น

เครื่องบินไอพ่นชนกันที่สหรัฐ

เครื่องบินไอพ่น

เป็น บทประธาน มีลักษณะเป็นคำ

ชน

เป็น บทกริยา มีลักษณะเป็นคำ

กัน

เป็น บทกรรม มีลักษณะเป็นคำ

การเรียนหลักภาษาไทยทำให้เข้าใจภาษาไทยของเราดีขึ้น

การเรียนหลักภาษาไทย

เป็น บทประธาน มีลักษณะเป็นวลี

ทำให้เข้าใจ

เป็น บทกริยา มีลักษณะเป็นวลี

ภาษาไทยของเรา

เป็น บทกรรม มีลักษณะเป็นวลี

ก.๒๔ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บทประพันธ์ บทกรรม และ บทวิพากษ์วิจารณ์ ยังมีลักษณะเป็น
ประโยคได้อีกด้วย เช่น

คนนอนตื่นสายคือคนเกียจคร้าน

ครูอยากให้ศิษย์เป็นคนดี

ภรรยาคือหญิงที่เป็นคูครองของชาย

คนนอนตื่นสาย เป็น บทประพันธ์ มีลักษณะ เป็นประโยค

ศิษย์เป็นคนดี เป็น บทกรรม มีลักษณะ เป็นประโยค

หญิงที่เป็นคูครองของชาย เป็น บทวิพากษ์วิจารณ์ มีลักษณะ เป็นประโยค

สรุปแล้ว บทสำคัญของประโยค อาจจะมีลักษณะเป็นอย่างไรบ้าง

.....
.....
.....

คำตอบ ก.๒๔ คำ, วลี, ประโยค

ก.๒๕ ที่นี้มาดูเรื่อง บทขยาย

บทขยาย คือ บทที่ประกอบบทสำคัญของประโยคให้ได้ใจความดีขึ้น ถ้าตัดบท
ขยายออกไปก็ยังคงสภาพเป็นประโยคอยู่ได้ แต่ใจความไม่ละเอียดเท่ากับเมื่อมี
บทขยาย เช่น

คำกริยา เรียนหนังสือ (ไม่มีบทขยาย)

คำกริยา เรียนหนังสือเก่ง (มีบทขยายทำให้รู้ว่าเรียนเก่ง)

บทขยายของบทสำคัญแต่ละบทจะมีลักษณะเป็นอย่างไร ติดตามดูในกรอบต่อไป

ก.๒๖ บทขยายประธาน คือ บทที่ทำหน้าที่ประกอบหรือแต่งบทประธานให้ได้รับความชัดเจน อาจจะใช้ คำ วลี หรือ ประโยค เป็นบทขยายก็ได้ เช่น

คำ นายสมจิตผู้พิพากษามีอัจฉริยภาพ

วลี นักเรียนในห้องนี้เรียนเก่ง

ประโยค คนที่เป็นสมาชิกมีสิทธิพิเศษ

ผู้พิพากษา เป็น บทขยายประธาน มีลักษณะเป็นคำ

ในห้องนี้ เป็น บทขยายประธาน มีลักษณะเป็นบุพบทวลี

ที่เป็นสมาชิก เป็น บทขยายประธาน มีลักษณะเป็นประโยค

จากประโยคต่อไปนี้

๑. ช่างเชือกซึ่งพม่านำไปยังรัฐจักรภัทราชคิบ้านเมือง

๒. วัวบ้าขวิดกามนิตผู้ใจร้อน

๓. เด็กสูงโย่งเียงคนนั้นร้องเพลงเพราะ

ประโยค "ซึ่งพม่านำไป" คำ "บ้า" วลี "สูงโย่งคนนั้น" ต่างก็ทำหน้าที่เป็น บท.....

คำตอบ ก.๒๖ ขยายประธาน

ก.๒๗ บทขยายกริยา คือ ส่วนประกอบกริยาที่ช่วยให้กริยานั้นได้ความชัดเจนขึ้น อาจจะ ใช้ คำ, วลี หรือประโยคก็ได้ เช่น

เขาเขียนหนังสือเร็ว

แม่ทำงานตลอดทั้งวัน

ลูกศาลตกตรงกระต่ายนอน

เร็ว เป็นบทขยายกริยา (เขียน) มีลักษณะเป็นคำ

ตลอดทั้งวัน เป็นบทขยายกริยา (ทำ) มีลักษณะเป็นวลี

ตรงกระต่ายนอน เป็นบทขยายกริยา (ตก) มีลักษณะเป็นประโยค

จากประโยคต่อไปนี้ ๑. อาจารย์ให้งานมากเกินไป

๒. นักเรียนเขียนตามครูบอก

วลี "มากเกินไป" ประโยค "ตามครูบอก" ทำหน้าที่เป็นบท.....

คำตอบ ก.๒๗ ขยายกริยา

ก.๒๘ ตำแหน่งของบทขยายกริยานั้นจะอยู่ที่ติดกับบทกริยาก็ต่อเมื่อกริยานั้นเป็น อกรรมกริยา
 เช่น ไฟในเตาคับสนิท "สนิท" ขยายกริยา "คับ"
รถควนแล่นเร็วมาก "เร็วมาก" ขยายกริยา "แล่น"
 ถ้าหากกริยานั้นเป็น สกรรมกริยา หรือ วิกตรรถกริยา แล้ว บทขยายกริยาจะถูก
 บทกรรมมาวางข้างหน้า และถ้าบทกรรมนั้นมีบทขยายกรรมอื่น บทขยายกริยาก็จะ
 ถูกแยกออกไปให้ห่างจากบทกริยายิ่งขึ้น เช่น
 "มาก" ขยายกริยา "สะสม" ซึ่งเป็น สกรรมกริยา
เขาสะสมหนังสือ
เขาสะสมหนังสือมาก
เขาสะสมหนังสือภาษาอังกฤษมาก

ก.๒๙ เมื่อบทขยายกริยาถูกกันไปวางอยู่ท้ายประโยค จึงมักทำให้เราเข้าใจผิดได้ง่าย
 เพราะบทขยายกริยาไปอยู่ติดกับบทกรรม บางครั้งอาจจะเป็นบทขยายกรรมไปก็ได้
 จะต้องพิจารณาให้มากกว่าปกติ เช่น
ฉันตีหมาข้าหัก
 "ข้าหัก" อาจจะขยายกริยา "ตี" ว่าตีหมาแล้วขาของหมาหัก
 หรือขยายกรรม "หมา" ว่าหมานั้นข้าหักอยู่แล้วก็ได้
 ลองทบทวนอีกทีว่า บทขยายกริยาจะอยู่ใกล้กับบทกริยาก็ต่อเมื่อกริยานั้นเป็นกริยา
 ชนิด.....ถ้ากริยานั้นเป็นชนิด.....หรือชนิด.....
 บทขยายกริยาจะถูกกันให้ไปอยู่ท้ายประโยค

คำตอบ ก.๒๙ อกรรมกริยา, สกรรมกริยา, วิกตรรถกริยา

ก.๓๐ บทขยายกรรม เป็นส่วนขยายบทกรรมของประโยคให้ได้ใจความชัดเจนยิ่งขึ้น
อาจจะใช้ คำ วลี หรือ ประโยค ก็ได้ เช่น

คนเรามักชอบฟังเรื่องแปลก ๆ

ฉันนับถือหลวงพ่อดวงวัดข้างไ้

เขาช่วยเหลือคนขอทานซึ่งตาบอด

แปลก ๆ เป็นบทขยายกรรม (เรื่อง) มีลักษณะเป็นคำ

วัดข้างไ้ เป็นบทขยายกรรม (หลวงพ่อดวง) มีลักษณะเป็นวลี

ซึ่งตาบอด เป็นบทขยายกรรม (คนขอทาน) มีลักษณะเป็นประโยค

ลองอ่านประโยคข้างล่างนี้

๑. โปรดช่วยเหลือคนพิการ

๒. ฉันชอบดอกไม้ที่มีกลิ่นหอมเย็น

๓. โลกทุกวันนี้มีความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์

คำ "พิการ", ประโยค "ที่มีกลิ่นหอมเย็น", วลี "ทางวิทยาศาสตร์" ทำหน้าที่เป็น
บท.....

คำตอบ ก.๓๐ ขยายกรรม

ก.๓๑ ถูกต้อง

บทขยายต่าง ๆ ที่กล่าวมานั้น ถ้าขยายบทสำคัญบทใดจะต้องวางไว้หลังบทนั้น หาก
มีบทขยายซ้อนกันหลายบทก็ต้องวางเรียงต่อกันไปอีก นอกจากบทขยายกริยาที่
เป็นสกรรมกริยา และวิกตรรถกริยาเท่านั้นที่จะต้องวางไว้หลังบทกรรม หรือหลัง
บทวิกติการก ดังที่ไ้กล่าวมาแล้ว คงจะเข้าใจคึ้นะ

ก.๓๒ จากประโยคข้างล่างนี้

๑. วัวแกกินหญ้าอ่อน
๒. นักศึกษาชั้น ป.กศ.สูงต้องเลือกเรียนวิชาเอก
๓. นกเขาขันเสียงเพราะจับใจ
๔. ครูพูดจนແสบคอ
๕. ฉันทึ่ไส่แวนตาที่ม่ี่กระจกสีชา

ทั้ง ๕ ประโยคนี้ แต่ละประโยคมีบทขยายประธาน ขยายกริยา หรือ ขยายกรรมบ้าง ใดแกคำใด

ประโยคที่ ๑	มีบทขยายประธาน	ใดแก.....
ประโยคที่ ๒	มีบทขยายประธาน	ใดแก.....
ประโยคที่ ๓	มีบทขยายกริยา	ใดแก.....
ประโยคที่ ๔	มีบทขยายกริยา	ใดแก.....
ประโยคที่ ๕	มีบทขยายกรรม	ใดแก.....

คำตอบ ก.๓๒ ๑. แก, ๒. ชั้น ป.กศ.สูง, ๓. เสียงเพราะจับใจ
๔. จนແสบคอ, ๕. ที่มีกระจกสีชา

ก.๓๓ ถูกต้อง เก่งจริง

แล้วนักศึกษาทราบไหมว่า นอกจากบทสำคัญกับบทขยายแล้ว ในประโยคเรายังจะพบบทอื่นอีกบทหนึ่ง นั่นคือ บทเชื่อม

บทเชื่อม เป็น คำ หรือ วลี ที่ไม่มีหน้าที่โดยตรงในประโยค แต่ทำหน้าที่เชื่อมบทต่าง ๆ ในประโยคให้สัมพันธ์กัน อาจจะเชื่อมบทต่อบท หรือประโยคต่อประโยคให้ติดต่อกัน นักศึกษาเคยสังเกตบ้างไหมละ ว่าบทเชื่อมนั้นมีบทบาทหรือหน้าที่ในประโยคอย่างไรบ้าง

ติดตามในกรอบต่อไปแล้วจะทราบ

ก.๓๔ บทเชื่อมทำหน้าที่ ๔ ประการ คือ

๑. ทำหน้าที่เป็นบุพบท บทเชื่อมอย่างนี้ได้แก่ คำ ค้วย โด้ย เมื่อ ในเมื่อ ฯลฯ เช่น

เขาพูดโดยไม่รู้สีกตัว โดย เป็นบทเชื่อม (บุพบท)

เมืองไทยสะอาดใคค้วยคนไทย ค้วย เป็นบทเชื่อม (บุพบท)

อ่านประโยคข้างล่างนี้ให้คึ้นะ

๑. เธอจะไคคะแนนเต็มเมื่อทำขอสอบถูกทุกข้อ

๒. ข้าราชการทุกคนต้องปฏิบัติตามหน้าที

จากประโยคข้างบนนี้ ให้เลือกเอาคำที่เป็นบทเชื่อมมา

ประโยคที่ ๑ ไค้แก.....

ประโยคที่ ๒ ไค้แก.....

คำตอบ ก.๓๔ ๑. เมื่อ ๒. ตาม

ก.๓๕ ถูกแล้ว เกงนี้ คูหน้าทีค่อไปนะ

๒. ทำหน้าที่เป็นสันธาน บทเชื่อมอย่างนี้ได้แก่อำสันธาน และ หรือ แต่ ก็ จึง ฯลฯ เช่น

พ่อและแม่ทำงานหนัก และ เป็นบทเชื่อม (สันธาน)

คุณชอบคณิตศาสตร์หรือภาษาไทย หรือ เป็นบทเชื่อม (สันธาน)

คูลประโยคค่อไปนี้

๑. แม่เจ้าประคูนของลูกยา จะคึคตามลูกมาก็ห่าไม

๒. เมื่อไรน่ำบางกอกแห่งเป็นแปลงปลัดัก อันความรักจึงจะเชื่อนเลื่อนหลง

ทั้ง ๒ ประโยคข้างบนมีบทเชื่อมที่เป็นสันธานอยู่ ไค้แก่อำไคเอือ

ประโยคที่ ๑ ไค้แก.....

ประโยคที่ ๒ ไค้แก.....

คำตอบ ก.๓๕ ๑. ก็ ๒. จึง

ก.๓๖ เก่งนะ หน้าที่ประการที่ ๓ ว่าอย่างไร? ลองดูต่อไป

๒. ทำหน้าที่เป็นคำอุทาน บทเชื่อมอย่างนี้ได้แก่ คำอุทาน เช่น อนิจจา โอ้อโฮ โอย ฯลฯ เช่น

อแม่พิมลสกลโฉม   สิริโฉมลออตา

โอเวรกรรมจำพรากร่างจากนุช   ที่แสนสุดอาลัยใจดวง

อา, โอ บทเชื่อมทำหน้าที่เป็นคำอุทาน

จากประโยคต่อไปนี้

๑. โอวาร์กหนอรักนี้หนักจิต   บางคราวคิดว่าสนุกเป็นสุขี

๒. ซาคทรัพย์อัมมิตรหมอง   หมนจิต จริงแ

นักศึกษามองเห็นบทเชื่อมที่เป็นอุทานใหม่ ได้แก่ว่าใดบ้าง

ประโยคที่ ๑ ได้แก.....

ประโยคที่ ๒ ได้แก.....

คำตอบ ก.๓๖   ๑. โอวา   ๒. จริงแ

ก.๓๗ ดูแล้ว พอจะเข้าใจบทเชื่อมแล้วละ คุณหน้าที่สุดท้ายนะ

๔. ทำหน้าที่เป็นอาลปะนะ หรือ คำร้องเรียกทักทาย บทเชื่อมอย่างนี้ไม่ได้แสดงความสัมพันธ์กับบทอื่น เพียงแต่ใช้เป็นคำทักทายเพื่อเตือนให้รู้ตัว เช่น

ดูก่อน   ภิกษุทั้งหลาย เราขอเตือนท่านทั้งหลายให้เป็นผู้สงบ

ซาแต่   ท่านอาจารย์ ข้าพเจ้าขอแสดงคารวะต่อท่าน

คำว่า "ดูก่อน" "ซาแต่" เป็นบทเชื่อมที่เป็นอาลปะนะหรือคำร้องเรียก

ดูในประโยคข้างล่างนี้

๑. นี่แน่แคง   พังครุพุกีให้ตี

๒. ดูรา   สหายที่รักขอทานจงมีความอดทนเถิด

ทั้ง ๒ ประโยคมีบทเชื่อมที่เป็นคำร้องเรียกอยู่ ได้แก่ว่าใด

ประโยคที่ ๑ ได้แก.....   ประโยคที่ ๒ ได้แก.....

คำตอบ ก.๓๓ ๑. นีแอะ, ๒. กูรา

ก. ๓๔ ดีมาก ที่ตอบถูก แสดงว่าเข้าใจเรื่องบทเชื่อมแล้ว

ลองทดสอบความรู้ที่ซี โดยพิจารณาประโยคต่อไปนี้

๑. มาซึกของหมองหมางควายนางหนึ่ง จนได้ตั้งสู้รบเป็นคู่ชน
๒. เสียงดื้อเสียงเล่าอ้าง อันใด พี่เอย
๓. ฉันรักคนคิตี่ฉันชอบ แต่ฉันไม่ชอบคนคิตี่ฉันชัง
๔. สวัสดิ์ค๊ะ คุณครู ขอเรียนเชิญคุณครูทางนี้คะ
๕. แมวเอยแมวเหมียว

ให้นักศึกษาเลือกคำที่เป็นบทเชื่อมในแต่ละประโยคมา

- ประโยคที่ ๑ ได้แกคำ.....
- ประโยคที่ ๒ ได้แกคำ.....
- ประโยคที่ ๓ ได้แกคำ.....
- ประโยคที่ ๔ ได้แกคำ.....
- ประโยคที่ ๕ ได้แกคำ.....

คำตอบ ก.๓๔ ๑. จน ๔. สวัสดิ์ค๊ะ
 ๒. เอย ๕. เอย
 ๓. แต่

ศูนย์วิทยพัทพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ก.๓๘ เก่งมาก ก็เป็นอันว่าเรารู้จักกับท่าง ๆ ในประโยคนี้แล้วนะ ทีนี้เราลองเอาบทเหล่านั้นมาลำดับเข้าประโยคกันดีกว่า เราจะเรียงอย่างไรกันดี

การเรียงลำดับคำเข้าประโยค

หมายถึงการเรียงคำเข้าประโยคให้ถูกต้องตามตำแหน่งหน้าที่เพื่อจะได้ความหมายตามที่ผู้พูดหรือผู้เขียนต้องการ ข้อนี้ระวังให้คือนะ เพราะถ้าเรียงคำผิดตำแหน่งหน้าที่ของคำก็จะเปลี่ยนไป ทำให้ความหมายเปลี่ยนไปด้วย เช่น

- ๑. ฉันชอบพระสงฆ์มาก (ฉันเป็นผู้กระทำ)
- ๒. พระสงฆ์ชอบฉันมาก (ฉัน เป็นผู้ถูกกระทำ และอาจจะเป็นกริยา ก็ได้)

ประโยคทั้ง ๒ นั้นมีความหมายต่างกัน และประโยคที่ ๒ คำว่า "ฉัน" อาจจะเป็นกริยา หมายความว่า "กิน" หรือเป็น สรรพนาม บุรุษที่ ๑ ก็ได้ ฉะนั้น การเรียงคำเข้าประโยคในภาษาไทยจึงถือเป็นเรื่องสำคัญ เพราะถ้าเรียงคำผิดตำแหน่ง ทำให้.....

คำตอบ ก.๓๘   หน้าที่ของคำเปลี่ยนไป ทำให้ความหมายผิดไปด้วย

ก.๔๐ ถูกต้อง ที่เป็นอย่างนี้ก็เพราะว่าคำในภาษาไทยเป็นอิสระในตัวเอง ไม่ขึ้นกับคำใด ถ้าจะเรียงลำดับคำเข้าประโยคในภาษาไทยให้ดีจะต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างคำ โดยปกติประโยคในภาษาไทยจะเรียง

บทประธาน   บทกริยา   บทกรรม   ตามลำดับ

บทประธาน   ต้องอยู่หน้าบทกริยา

บทกริยา   ตามธรรมดาต้องอยู่หลังประธาน และอยู่หน้าบทกรรม หากเป็น
 อกรรมกริยา ก็ไม่ต้องมีบทกรรม และบทกริยาอาจจะมียมากกว่าหนึ่ง
 บทก็ได้

บทกรรม   ต้องอยู่หลังบทกริยา

นักศึกษาคูแบบที่ขยายให้ละเอียดในกรอบต่อไปนะ

ก.๔๑ แบบของการลำดับค่าเข้าประโยคต้องเรียงตามตำแหน่งดังนี้

ประโยคที่ไม่มีบทขยาย จะเรียงได้ ๒ แบบ คือ

๑. บทประธาน + บทกริยา (ประโยค ๒ ส่วน) เช่น
คน เดิน

๒. บทประธาน + บทกริยา + บทกรรม (ประโยค ๓ ส่วน) เช่น
พระดั่งซ์ หนี นางพันธุรัตน์

จากประโยคต่อไปนี้

๑. คณะรัฐมนตรีเสนอร่างพระราชบัญญัติขึ้นเงินเคื่อนข้าราชการ

๒. นักเรียนนอนหลับ

๓. ครูสอนนักเรียน

แต่ละประโยคเรียงลำดับค่าตามแบบ ๑ หรือ แบบ ๒

ประโยคที่ ๑ แบบ.....

ประโยคที่ ๒ แบบ.....

ประโยคที่ ๓ แบบ.....

คำตอบ ก.๔๑ ๑. แบบ ๒

๒. แบบ ๑

๓. แบบ ๒

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ก.๔๒ ถูกต้อง ที่นี้มาคู่อีกแบบหนึ่ง

ประโยคที่มีบทขยาย ก็จะวางบทขยายไว้หลังบทที่ต้องการขยาย นอกจากบทขยาย สกรรมกริยา และวัตรกริยาเท่านั้น จะต้องวางไว้ท้ายประโยค ดังนี้

๑. บทประธาน + บทขยายประธาน + บทกริยา + บทขยายกริยา เช่น
 นกเขา   ตัวนั้น   ขึ้น   เพราะมาก

๒. บทประธาน + บทขยายประธาน + บทกริยา + บทกรรม -
 เด็ก   ขยัน   ทำ   งาน

บทขยายกรรม + บทขยายกริยา

ละเอียด   ได้ดี

จากประโยคต่อไปนี้

๑. ตำรวจเทศกิจจับแม่ค้าหาบเร่ในตอนเช้า

๒. ครูคนใหม่มาเมื่อวานนี้

๓. เด็กดีขอมกกล่าวขอบคุณเพราะต่อเพื่อน

แต่ละประโยคมีการเรียงคำเป็นแบบที่ ๑ หรือ แบบที่ ๒

ประโยคที่ ๑ แบบ..... ประโยคที่ ๒ แบบ.....

ประโยคที่ ๓ แบบ.....

คำตอบ ก.๔๒

๑. แบบ ๒

๒. แบบ ๑

๓. แบบ ๒

ก.๔๓ เก่งมาก แสดงว่าพ่อเข้าใจเรื่องการลำดับคำเข้าประโยคแล้ว

แต่ประโยคที่เราใช้พูดใช้เขียนกันอยู่ทุกวันนี้ไม่เป็นไปตามหลักที่ว่ามาก็มี คือ

๑. บทประธาน อาจจะละไว้ในฐานที่เข้าใจ โดยเฉพาะเมื่อเป็นประโยคคำสั่ง เช่น ออกไป เดินเร็ว ๆ เข้า (ละบทประธาน คือ สรรพนามบุรุษที่ ๒)

จากประโยคต่อไปนี้

๑. ใครทำอาหารสำหรับถวายพระ   ๒. โปรดคงศุภบุหรินบรรดประจำทาง

๓. ท่านจงปฏิบัติตามระเบียบของหอพัก   ๔. ช่วยกันรักษาร้านเมืองให้สะอาด

ประโยคใดละบทประธานไว้.....

คำตอบ ก.๔๓   ประโยค ๒ และ ๔

ก.๔๔ ถูกต้องแล้ว ประโยค ๑ และ ๓ ยังคงบทประธานอยู่ คู่อุปสรรค
 ๒. บทกริยา อาจจะนำมาวางหน้าประโยคก็ได้เมื่อต้องการเน้นความ ส่วนบท
 ประธานจะวางไว้หลังบทกริยา กริยาที่จะวางไว้หน้าประโยค ได้แก่ เกิด มี เป็น
 และ ปรากฏ
เกิดเหตุใหญ่ (เหตุใหญ่เกิด)
มีคาวทางขึ้นในท้องฟ้า (คาวทางมีขึ้นในท้องฟ้า)
เป็นอะไรไป (อะไรเป็นไป)
ปรากฏภาพลวงตาขึ้น (ภาพลวงตาปรากฏขึ้น)
 เนื่องจากต้องการเน้นความ ประโยคเหล่านี้จึงมีบท.....วางอยู่หน้าประโยค

คำตอบ ก.๔๔   กริยา

ก.๔๕ ใช่แล้ว ยังมีข้อปลีกย่อยอื่นอีก คือ
 ๓. บทกรรม บางครั้งอาจจะอยู่หน้าประโยคได้ โดยวางไว้หน้าบทประธาน ถ้า
 หากต้องการเน้นที่บทกรรมมากกว่าบทอื่น เช่น
ขนมนี้ใครกินบ้าง (ต้องการเน้นที่ขนม)
หนังสือนั้นฉันอยากอ่าน (ต้องการเน้นที่หนังสือ)
ดอกไม้สวยใครทำ (ต้องการเน้นที่ดอกไม้)
 ประโยคต่อไปนี้ก็เช่นกัน
หนังสือในตู้ฉันฉันซื้อมานานแล้ว
อาหารที่ร้านนี้ฉันชอบรับประทานเพราะปรุงถูกหลักอนามัย
 ที่หน้าบทกรรมมาวางไว้หน้าประโยค เพราะต้องการเน้นบท.....

คำตอบ ก.๔๕   บทกรรม

ก.๔๘ ถูกลง แสดงว่าเข้าใจอย่างดีแล้วสินะ

เอาละ นักศึกษาลองเอาความรู้ความเข้าใจจากการที่ได้เรียนมาแต่ต้นแล้วมาใช้กับถ้อยคำข้างล่างนี้ โดยนำคำเหล่านี้เรียบเรียงให้เป็นประโยคที่สมบูรณ์ที่สุด

๑. กระเป๋⁺า, ของ, มาก, เขา, ๑ บาท, ละ, ชนิด⁺ตร, ไบ, มี, ใน, เขา

๒. จับ, ตำบล, ตอนเช้า, ผู้ร⁺าย, คน, หัวหมาก, สำค⁺ัญ, กำนัน, ใน

๓. ความรู้, อ่าน, เพราะ, หนังสือ, เขา, มาก, มี, เขา

เรียบเรียงเป็นประโยคได้ดังนี้

๑.....

๒.....

๓.....

คำตอบ ก.๔๘ ๑. เขามีชนิดบัตรไบละ ๑ บาท ในกระเป๋าของเขามาก

๒. กำนันตำบลหัวหมากจับผู้รายคนสำคัญในตอนเช้า

๓. เขามีความรู้เพราะเขาอ่านหนังสือมาก

ก.๔๙ ถูกลง ขอชมว่าเก่งจริง ๆ

ก็เป็นอันที่เราเรียนเรื่อง "การเข้าประโยคในภาษาไทย" ในหน่วยที่ ๑ จบแล้วหวังว่าคงจะเข้าใจอย่างดีนะ ก่อนจากกันขอฝากเพลงสรุปเรื่องประโยคให้หัดร้อง

(ธนู บุญยรัตพันธุ์) (สร้อย) ลาเอ๋ยลา ชื่นทนอะไรก็ได้ แต่ต้องลงท้ายเป็นสระอา

ประโยคนั้นคือข้อความ (ซ้ำ)

ฟังดงามฟังได้ความยิ่งนา (สร้อย)

ใหญ่ว่ามีใคร (ซ้ำ)

เขาทำอะไร จำไว้เถิดวา (สร้อย)

ตัวอย่างเช่น "นักเรียนฟัง" (ซ้ำ)

"คนนั่งบนถัง" นำซึ่งยิ่งนา (สร้อย)

ประโยคแบ่งเป็นสองภาค (ซ้ำ)

ไม่เห็นจะยากภาคประธานนำมา

(สร้อย)

ภาคสองคือ ภาคแสดง (ซ้ำ)

ของได้แจ้งแห่งในวิญญา (สร้อย)

เมื่อเรียนจบแล้วอย่าลืมทำแบบทดสอบชุดเดิมอีกครั้งหนึ่ง เพื่อจะได้รู้ว่ามีความรู้เพิ่มขึ้นเท่าไร พยายามทำให้ดีที่สุดนะ ขอให้โชคดี.

หน่วยที่ ๒ . แบบสร้างของประโยคชนิดต่าง ๆ

ก.๑ แบบสร้างของประโยคในภาษาไทยเรานั้น นักศึกษาคงทราบแล้วว่า มีอยู่ด้วยกัน ๓ ชนิด คือ

๑. เอกรรดประโยค
๒. อเนกรรดประโยค
๓. สังกรประโยค

ต่อไปนี้จะสรุปเรื่องประโยคทั้ง ๓ ชนิดกันให้ละเอียดอีกครั้งหนึ่ง

ก.๒ ๑. เอกรรดประโยค คือ ประโยคที่มีใจความอย่างเดียว มีบทสำคัญเพียงอย่างเดียว
 ละเอียดคือ มี บทประธาน บทกริยา หรือ บทกรรม เพียงอย่างเดียวเท่านั้น
 แต่มีความหมายครบบริบูรณ์ คู่ตัวอย่าง

ไอ้โฮ ฝนตกมากจริง

บทสำคัญคือ ฝนตก ได้แก่

บทประธาน ฝน บทกริยา ตก

ฉัน เขียนหนังสือ

บทสำคัญคือ ฉัน เขียนหนังสือ ได้แก่

บทประธาน ฉัน บทกริยา เขียน

บทกรรม หนังสือ

เด็กอ่อนคนนั้นมีสมุด ๕ เล่มในโต๊ะ บทสำคัญคือ เด็กมีสมุด ได้แก่

บทประธาน เด็ก บทกริยา มี

บทกรรม สมุด

แต่ละประโยคที่ยกมานี้มีความหมายครบบริบูรณ์และมีใจความเพียงอย่างเดียว
 ประโยคอย่างนี้จึงเป็นประโยคชนิด.....

คำตอบ ก.๒ เอกรรดประโยค

ก.๓ ถูกแล้ว ลองดูต่อไปสิ

๑. เมื่อวานนี้เขยี่ยมหนังสือประวัติศาสตร์ของฉันไป
๒. นักเรียนในชั้นนี้อ่านหนังสือภาษาอังกฤษได้ค่อนข้างมาก
๓. เขาทำงานหรือเขานอนหลับ
๔. กองทัพไทยมีประสิทธิภาพในการรบสูงมาก

ประโยคข้างบนนี้ ประโยคที่มีบทสำคัญเพียงบทเดียวที่เรียกว่า เอกภพประโยค คือ ประโยคที่.....

คำตอบ ก.๓ ประโยคที่ ๑, ๒ และ ๔

ก.๔ ถูกต้อง เก่งจริง ประโยคที่ ๑, ๒ และ ๔ เท่านั้นที่เป็นเอกภพประโยค ส่วนประโยคที่ ๓ ไม่ใช่ เพราะมี ๒ ใจความมาคู่กันเถอะ

เอกภพประโยคนั้น มีอยู่ ๒ ลักษณะ คืออย่างไร อย่างทราบไหมเอ๋ย

ลักษณะที่ ๑ ถ้าเอกภพประโยคนั้นประกอบด้วยบทสำคัญเพียง ๒ บท คือ บทประธาน กับ บทกริยาที่เป็น อกรรมกริยา จะมีบทขยายหรือไม่ก็ตาม เราเรียกว่า ประโยค ๒ ส่วน เช่น

เรือแล่น (บทประธาน + บทกริยา)

ลมพัดจัดมาก (บทประธาน + บทกริยา + บทขยายกริยา)

เครื่องบินลำใหญ่บินในท้องฟ้าสีคราม (บทประธาน + บทขยายประธาน + บทกริยา + บทขยายกริยา)

ก.๕ ลักษณะที่ ๒ ถ้าเอกรรดประโยคนั้นประกอบด้วยบทสำคัญ ๓ บท คือ บทประธาน บทกริยา และ บทกรรม จะมีบทขยายหรือไม่ก็ตาม เราเรียกว่า ประโยค ๓ ส่วน เช่น

นายสนั่นขี้เมา (บทประธาน + บทกริยา + บทกรรม)

นักเรียนคิดเลขในใจ (บทประธาน + บทกริยา + บทกรรม + บทขยายกริยา)

เด็กใจร้ายตีแมวสีสวาดตาย (บทประธาน + บทขยายประธาน + บทกริยา + บทกรรม + บทขยายกรรม + บทขยายกริยา)

ลองพิจารณาประโยคต่อไปนี้

- ๑. แหม เรือบินลำนี้ใหญ่จริง
- ๒. ที่ร้านนี้ลูกค้าซื้อของมากในตอนกลางวัน
- ๓. เด็กอ้วนคนนั้นเดินช้ามากจริง ๆ

ประโยค ๒ ส่วน มีชื่อ.....

คำตอบ ก.๕ ข้อ ๑ และ ๓

ก.๖ ถูกต้อง เก่งมาก สำหรับข้อ ๒ นั้น เป็นประโยค ๓ ส่วน เรื่องเอกรรดประโยค เราจะหยุดแค่นี้

ประโยคชนิดต่อไปที่เราจะเรียน คือ

๒. อเนกรรดประโยค หมายถึงประโยคที่เกิดจากการรวมเอกรรดประโยค ตั้งแต่ ๒ ประโยคขึ้นไปให้เป็นประโยคเดียวโดยมีคำสันธานเป็นตัวเชื่อม ดูตัวอย่างนะ "ฉันเป็นข้าราชการ แต่ เขาเป็นพ่อค้า"

ในประโยคข้างบนนี้มีเอกรรดประโยค ๒ ประโยค คือ ฉันเป็นข้าราชการ กับ เขาเป็นพ่อค้า เรานำเอา ๒ ประโยคนี้นี้มาเรียงต่อกันโดยอาศัยคำสันธาน "แต่" เป็นบทเชื่อม ใจความของเอกรรดประโยคทั้ง ๒ มีความสำคัญเท่ากัน ดูได้จากกรณีที่ไม่มีประโยคใดเป็นประโยคหลัก และไม่มีประโยคใดเป็นประโยครอง เช่นเดียวกัน

ก.๑๑ ถูกแล้ว เก่งจริง เรามาคูชนิดต่อไป คือ

๒. ถ้าเนื้อความในประโยคหน้าและประโยคหลัง ขัดแย้งกัน เรียกว่า พยติเรกาเนกรรตประโยค (พยติเรก + อเนกรรตประโยค)

สันธานที่ใช่เชื่อม คือ แต่, ถึง..ก็, กว่า..ก็ ฯลฯ เช่น

เขาเรียนวิทยาศาสตร์ แต่ ฉันเรียนอักษรศาสตร์

กว่าเขาจะเรียนจบ หนังสือ ก็ ขายหมด

ใจความของประโยคหน้าและประโยคหลังที่ขัดแย้งกันนั้นไม่เป็นไปด้วยกัน คือ ขัดแย้งกัน สันธานที่ใช่เชื่อมมีทั้งสันธานเคี้ยวอยู่ระหว่าง ๒ ประโยค และสันธานที่คาบเกี่ยวใน ๒ ประโยค เราเรียกอเนกรรตประโยคอย่างนี้ว่า.....

คำตอบ ก.๑๑ พยติเรกาเนกรรตประโยค

ก.๑๒ พยติเรกาเนกรรตประโยคนั้น หากประโยคหน้ากับประโยคหลังมีประธานตัวเดียวกัน เราอาจจะละประธานของประโยคหลังไว้ในฐานที่เข้าใจก็ได้ นักศึกษาคงเคยสังเกตพบแล้ว คุณตัวอย่าง

เขาเรียนหนังสือเก่ง แต่ก็สอบเข้าทำงานไม่ได้

ละประธาน "เขา" ในประโยคหลังไว้

ลองสังเกตประโยคต่อไปนี้

๑. เมื่อยามรักชกแม่นำมาลมฝั่ง ยามชกชกแล้งน้ำแห้งได้
๒. ทั้งนักเรียนหญิงและนักเรียนชายในห้องนี้ล้วนขยันเรียนทั้งสิ้น
๓. การกู้หนี้เป็นทุกข์ในโลก แต่คนก็ยังนิยมกู้หนี้

ทั้ง ๕ ประโยคนี้ ข้อใดเป็นพยติเรกาเนกรรตประโยค.....

คำตอบ ก.๑๒ ข้อ ๑ และ ๓

- ก.๑๓ ถูกต้อง เก่ง ส่วนที่เหลือ คือ ข้อ ๒ เป็นอันวยานเนกรรตประโยค
 อเนกรรตประโยคชนิดต่อไปคือ อะไรเอ่ย อยากทราบก็คู่ต่อไป
๓. ถ้าเนื้อความในประโยคให้เลือกเอาอย่างใดอย่างหนึ่ง คือต้องการ
 เนื้อความในประโยคหน้าหรือประโยคหลังเพียงอย่างเดียว หรือเป็นคำถามให้เลือก
 เรียกว่า วิกัลปนาเนกรรตประโยค (วิกัลป + อเนกรรตประโยค)
- สถานการณ์ที่ใช้ ได้แก่ หรือ, ไม่เช่นนั้นก็, มิฉะนั้น ฯลฯ เช่น
๑. ทุกคนต้องอ่านหนังสือไม่เช่นนั้นก็ทำแบบฝึกหัด
  ๒. เธอพบผู้อำนวยการแล้วหรือ
- ประโยคที่ ๑ มีใจความให้เลือกเอาอย่างใดอย่างหนึ่ง ส่วนประโยคที่ ๒ มีเนื้อ
 ความเป็นคำถาม อเนกรรตประโยคอย่างนี้เรียกว่า.....

คำตอบ ก.๑๓ วิกัลปนาเนกรรตประโยค

- ก.๑๔ ใช่แล้ว
- วิกัลปนาเนกรรตประโยคอาจจะละบทประธาน บทกริยา บทกรรม หรือบทอื่น ๆ แม้
 กระทั่งละทั้งประโยคก็ได้ ดูตัวอย่างสิ
- เธอจะปลูกผักหรือจะเลี้ยงไก่ (ละบทประธาน "เธอ")
- เธอเรียนชั้น ป.กศ. หรือ ป.กศ. สูง (ละบทประธาน "เธอ" กับ
 บทกริยา "เรียน")
- นักเรียนมีรองเท้าหรือไม่ (ละประธาน "นักเรียน" กรรม "รองเท้า")
- คุณจะไปวัดหรือไม่ (ละประโยคเหลือแต่คำปฏิเสธ "ไม่")
- เขาไม่มีความสุขหรือ (ละทั้งประโยคข้อความเต็ม)
- จากประโยคต่อไปนี้
๑. เด็กไม่นอนหรือ
  ๒. นักเรียนชอบอักษรศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์
  ๓. เธอจะอ่านหนังสือหรือไม่อ่าน
- ประโยคที่ ๑ ละ.....ประโยคที่ ๒ ละบท.....กับ.....
- ประโยคที่ ๓ ละบท.....กับ.....

คำตอบ ก.๑๔ ๑. ละทิ้งประโยคข้อความเต็ม ๒. ละบทประธาน, บทกริยา
๓. ละบทประธาน, บทกรรม

ก.๑๕ ถูก เก่งจริง ยังมีอีกชนิดหนึ่งนักศึกษาทราบใหม่เอียวว่าเป็นชนิดใด อ่านต่อไปสิ
๔. ถ้าประโยคหน้ามีเนื้อความเป็นเหตุ ประโยคหลังเป็นผล แล้ว เรา
เรียกว่า เหตุวาเนกรรตประโยค (เหตุ + อเนกรรตประโยค)
สำนวนที่ใช้เชื่อม ได้แก่ จึง, เพราะ..จึง, เพราะฉะนั้น..จึง, ฯลฯ
เอา ดูตัวอย่างข้างล่างนี้
เขาประพาศคดี เพราะฉะนั้นคนจึงรักเขา
ชานาเคือครอน รัฐบาลจึงช่วยเหลือ
คำที่ขีดเส้นใต้นั้นเป็นบทเชื่อม ถ้าพิจารณาที่ใจความจะพบว่า ใจความในประโยคหน้า
เป็นเหตุให้เกิดผลในประโยคหลัง ค้วยเหตุนี้จึงเรียกอเนกรรตประโยคอย่างนี้ว่า
.....

คำตอบ ก.๑๕ เหตุวาเนกรรตประโยค

ก.๑๖ ถูกต้อง ขอให้เราจำไว้ให้ค้ำว่า เหตุวาเนกรรตประโยคนั้นต้องมี ประโยคเหตุ อยู่
ข้างหน้า ประโยคผล อยู่ข้างหลัง
อยากทราบใหม่ว่าตนเองเข้าใจเรื่องอเนกรรตประโยคแค่ไหน ดูประโยค
๑. พิเภกเป็นน้องทศกัณฐ์ แดกลับเข้าข้างพระราม
๒. เธอควรพูด หรือแสดงอาการบ้าง
๓. พระอภัยมณี ศรีสุวรรณ ถูกขับออกจากพระนคร
๔. ถึงพอเขาจะสั่งสอนสักเท่าไร เขาก็ไม่เป็นคนที่ขึ้นมาได้
๕. เพราะภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ เราจึงหวงแหนนัก
๖. ไม่เธอก็ฉันต้องสอบไล่ได้ทีหนึ่ง
แต่ละประโยคเป็นอเนกรรตประโยคชนิดใดเอ๋ย
๑.....๒.....๓.....
๔.....๕.....๖.....

- คำตอบ ก.๑๖
๑. พยติเรกาเนกรรตประโยค
  ๒. วิกัลปาเนกรรตประโยค
  ๓. อัญญาเนกรรตประโยค
  ๔. พยติเรกาเนกรรตประโยค
  ๕. เหตุวาเนกรรตประโยค
  ๖. วิกัลปาเนกรรตประโยค

ก.๑๗ ถูกต้อง เก่งมาก แสดงว่าเข้าใจเรื่องอเนกรรตประโยคแล้วนะ
ลองดูอีกที ให้หาคำสันธานมาเชื่อมประโยคต่อไปนี้ให้เป็นอเนกรรตประโยคที่ต้องการ
พยายามคิดหน่อยนะ ไม่ยากหรอก

๑. พี่ของฉันเล่นกีฬาเก่ง...น้องของฉันเรียนหนังสือเก่ง
๒. ....หลวิชัยเป็นพี่ คาวี...ยอมให้ครองพระนครก่อน
๓. คนตาบอด....คนพิการ.....เป็นบุคคลที่น่าสงสาร
๔. เธอคิดว่า ชุนแผน....ชุนช้างเป็นพระเอกในเรื่องนี้
๕. พระบิดาทรงชอรอง พระราม....ต้องออกเดินป่า
๖. ....ตำรวจจะมาถึง ผู้ร้าย.....หนีไปไกลแล้ว

- คำตอบ ก.๑๗
๑. แต่ (ส่วน, ฝ่าย)
  ๒. เพราะ....จึง
  ๓. ก็ที่, ก็ที่
  ๔. หรือ
  ๕. จึง
  ๖. กว่า....ก็

ก.๑๘ ถูกต้อง เห็นไหมละ บอกแล้วว่าไม่ยาก
ที่นี้ก็เหลือประโยคอีกชนิดหนึ่ง เป็นชนิดที่ ๓

๓. สังกรประโยค ก็คือ ประโยคใหญ่ที่มีเอกกรรตประโยคตั้งแต่ ๒ ประโยคขึ้นไป
มารวมกัน โดยมีประโยคใจความสำคัญเพียงประโยคเดียว นอกนั้นเป็นประโยค
ใจความประกอบ หรือขยายประโยคสำคัญทั้งสิ้น ดูตัวอย่างนะ

คนที่ปรารถนาความสุขจะต้องมีหลักธรรมในใจ

ประโยคใจความสำคัญ คือ คนจะต้องมีหลักธรรมในใจ

ประโยคใจความประกอบ คือ (คน) ที่ปรารถนาความสุข

ประโยคใจความประกอบทำหน้าที่ขยายคำว่า "คน" ซึ่งเป็นบทประธาน
ของประโยคสำคัญ เวลารวมกันใช้ประพันธสรรพนาม "ที่" แทนคำว่า "คน" ใน
ประโยคประกอบ จึงออกมาเป็น "คนที่ปรารถนาความสุข จะต้องมีหลักธรรมในใจ"

ก.๑๙ พอเข้าใจไหม ลองดูอีกสักตัวอย่างก็ได้
 ประโยคว่า "คนเดินริมถนนมองดูตำรวจ"
 ประโยคหลัก คือ คนมองดูตำรวจ

คน เป็น บทประธาน

มองดู เป็น บทกริยา

ตำรวจ เป็น บทกรรม

ประโยคขยาย คือ คนเดินริมถนน

คน เป็น บทประธาน

เดิน เป็น บทกริยา

ริมถนน เป็น บทขยายกริยา

ประโยคขยายทั้งประโยคทำหน้าที่เป็นบทขยาย บทประธานของประโยคหลัก รวมเป็น
คนเดินริมถนนมองดูตำรวจ

คงสังเกตเห็นแล้วใช่ไหมว่าสังกรประโยคนั้นจะมีประโยคเล็กอย่างน้อย ๒ ประโยค
 รวมกัน โดยมีประโยคหนึ่งเป็นประโยค..... ส่วนประโยคอื่นเป็นประโยค.....

คำตอบ ก.๑๙ หลัก, ขยาย

ก.๒๐ ถูกต้อง
 ประโยคที่เป็นหลักหรือประโยคสำคัญ เราเรียกว่า मुख्यप्रयोग
 ประโยคที่เป็นความขยายหรือประกอบ เราเรียกว่า अनुप्रयोग

ฉะนั้น ในแต่ละสังกรประโยคจะต้องประกอบด้วยประโยค ๒ ชนิด คือ

๑.....

๒.....

คำตอบ ก.๒๐ ๑. मुख्यप्रयोग

๒. अनुप्रयोग

ก.๒๑ ถูกต้อง เก่งมาก คุณต่อไปนะ แล้วจะทราบว่าทั้ง ๒ ชนิดเป็นอย่างไร
मुख्यप्रโยक เป็นประโยคนำหรือเป็นประโยคสำคัญที่จะขาดไม่ได้ และมีได้เพียง
 ประโยคเดียวต่อหนึ่งสังกรประโยคเท่านั้น คุณตัวอย่างที่ขีดเส้นใต้ค่ะ

เขามีหนังสือซึ่งฉันไม่มี
เด็กเกียจคร้านที่ร้องไห้อยู่ในห้องสอบไล่ตก
ฉันรักคนไทยที่รักชาติไทย
คนอ้วนที่นั่งอยู่บนเก้าอี้เป็นพ่อของฉัน
เขาพูดเช่นนั้นเป็นการสอนนิสัยชั่ว

ก.๒๒ การที่จะหาว่าส่วนใดเป็นमुख्यप्रโยคนั้นไม่ยาก ให้เราค้นหาคำกริยาที่เป็นกริยาตัว
 สำคัญของประโยคให้ไ้ก่อน แล้วจึงหาบทประธานของกริยานั้น และบทกรรม หรือ
 บทขยายต่อไป ส่วนที่เป็นบทประธานของกริยาสำคัญตัวนั้นจะเป็นส่วนที่ทำให้เราหา
 मुख्यप्रโยคได้ เช่น "แมวที่จับจิ้งจกมีนัยน์ตาสีน้ำเงิน"

ในประโยคมีกริยาอยู่ ๒ ตัว คือ จับ กับ มี กริยาตัวสำคัญของประโยคคือ
มี เพราะมีความหมายคลุมทั้งประโยคใหญ่ บทประธานที่เราหาได้ก็คือ แมว ส่วน
 บทกรรม คือ นัยน์ตาสีน้ำเงิน เพราะฉะนั้นमुख्यप्रโยคคือ แมวมีนัยน์ตาสีน้ำเงิน

ก.๒๓ คงจะพอมองเห็นลักษณะของमुख्यप्रโยคแล้วใช่ไหม
 อย่าลืมว่าमुख्यप्रโยคต้องเป็นประโยค คือ มีบทประธาน บทกริยา และอาจจะจะมี
 บทกรรมด้วยก็ได้ เอาละ ลองอ่านประโยคข้างล่างนี้

๑. เขาอ่อนเพลียจนเขาต้องพักนอน
๒. เพชรอันเจียรระโนแล้วยอมมีราคา
๓. เขาใส่เสื้อหนาเพราะว่าอากาศเย็น

मुख्यप्रโยคของแต่ละข้อคือ ๑.....
 ๒.....
 ๓.....

คำตอบ ก.๒๓ ๑. เขาอ่อนเพลีย ๑. เพชรยอมมีราคา ๓. เขาใส่เสื้อหนา

ก.๒๔ ถูกต้อง เป็นอันว่าเข้าใจเรื่องของ มุขยประโยคแล้วนะ
แล้วส่วนที่เป็นอนุประโยคละ ทราบไหมเอ่ยว่าเป็นอย่างไร?
อนุประโยค ก็คือ ประโยคเล็กที่ทำหน้าที่แต่งหรือประกอบมุขยประโยคให้ได้ความ
ที่ซึ้งนั้่นเอง ดูตัวอย่างจากส่วนที่ขีดเส้นใต้สิ
คนนอนตื่นสายคือคนเกียจคร้าน (อนุประโยค เป็นบทประธาน)
ฉันกุเขาสร้างบ้าน (อนุประโยค เป็นบทกรรม)
เธอพิมพ์ดีดเร็วกว่าฉันเขียนหนังสือ (อนุประโยค เป็นบทขยายวิเศษณ์
"เร็ว" ของมุขยประโยค)
เราจะเห็นได้ว่า อนุประโยคทำหน้าที่หลายอย่าง ดังนั้น จึงแบ่งชนิดของอนุประโยค
ได้ ขอให้ติดตามดูการแบ่งชนิดในกรอบต่อไป

ก.๒๕ ชนิดของอนุประโยค

อนุประโยคแบ่งออกเป็น ๓ ชนิด คือ

๑. นามานุประโยค (นาม + อนุประโยค) คือ อนุประโยคที่ทำหน้าที่
คล้ายนาม คือ อาจจะเป็นบทประธาน บทกรรม หรือบทขยายของมุขยประโยคก็ได้
เช่น

เป็นบทประธาน น้ำท่วมรอยเอ็ดเป็นข่าววันนี้

จึงจกร้องทักเป็นกลางร้าย

เป็นบทกรรม ฉันเกลียดคนชอบนินทา

แม่ไม่ชอบให้ฉันโกหก

เป็นบทขยาย ฉันบอกเขาวา คุณครูต้องการพบ

หลักฐานว่า เขาทำผิดมีมาก

อนุประโยคเหล่านี้ทำหน้าที่คล้ายคำนาม จึงเรียกว่า.....

คำตอบ ก.๒๕ นามานุประโยค

ก.๒๖ คือ ที่นี้มาดูว่านามานุประโยคใดทำหน้าที่เป็นบทประธาน บทกรรม หรือบทขยายของ
 มุขยประโยคบ้าง
 ประโยคเหล่านี้ เช่น

๑. ครูอยากให้ศิษย์เป็นคนดี (บท.....)
๒. นักเรียนวาดภาพต้นไม้เป็นการฝึกงานศิลปะ (บท.....)
๓. คุณพอบอกว่า คุณแม่ไปซื้อของที่ตลาด (บท.....)
๔. ฉันช่างเตะฟุตบอล (บท.....)
๕. อาหารสำหรับนักเรียนเล่นละครอยู่ในห้อง (บท.....)

ให้สังเกตนามานุประโยคที่ขีดเส้นใต้ แล้วบอกทำหน้าที่เป็นบทอะไร

- คำตอบ ก.๒๖
๑. (บทกรรม)	๔. (บทกรรม)
๒. (บทประธาน)	๕. (บทขยาย)
๓. (บทขยาย)	

ก.๒๗ ถูกต้องแล้ว เก่งมาก คุณอนุประโยคชนิดต่อไปนะ

๒. คุณานุประโยค (คุณ + อนุประโยค) คือ อนุประโยคที่ทำหน้าที่
 ขยายนาม หรือ สรรพนาม (คล้ายคุณศัพท์) ในมุขยประโยค นามหรือสรรพนามนั้น
 อาจจะเป็นบทประธาน หรือบทกรรมก็ได้ คุณานุประโยค มักจะมีประพันธสรรพนาม
ที่, ซึ่ง, อัน เป็นตัวเชื่อม เช่น

คนที่หวังความก้าวหน้าในชีวิตต้องขยันศึกษาเล่าเรียน

คุณานุประโยค คือ (คน) ที่หวังความก้าวหน้าในชีวิต ซึ่งเป็นประโยคเล็กทำหน้าที่
 ขยายคำว่า "คน" ซึ่งเป็นคำนาม เป็นบทประธานของมุขยประโยค คำว่า "ที่"
 เป็นประพันธสรรพนาม ใช้เป็นบทเชื่อม

ก.๒๘ ลองดูตัวอย่างต่อไปอีก

ฉันไม่ชอบคนซึ่ง เกียจคร้าน

คุณานุประโยค คือ (คน) ซึ่ง เกียจคร้าน เป็นประโยคเล็กที่ทำหน้าที่ขยายคำว่า "คน" ซึ่งเป็นคำนามในमुख्यประโยค คุณานุประโยคมีประธานสรรพนาม "ซึ่ง" เป็นบทเชื่อม

ขอให้ดูอีกสัก ๒ ประโยค

- ๑. เด็กที่พูดเก่งเป็นลูกภารโรง
- ๒. ฉันไม่ชอบนักการเมืองที่ไม่รักษาคำพูด

จากประโยคข้างบนนี้ (เด็ก)ที่พูดเก่ง, (นักการเมือง)ที่ไม่รักษาคำพูด คืออนุประโยคที่เรียกว่า.....

คำตอบ ก.๒๘   คุณานุประโยค

ก.๒๙ ถูกต้อง เก่งมาก

เราสังเกตคุณานุประโยคได้อย่างไร นักศึกษามีวิธีการใหม่? วิธีง่าย ๆ ก็สังเกตได้จากการที่มีประธานสรรพนามเป็นบทเชื่อม แต่ที่สำคัญที่สุดให้สังเกตว่าอนุประโยคนั้นทำหน้าที่ขยายนามหรือสรรพนามคำใดคำหนึ่งในमुख्यประโยคหรือไม่ เพราะบางครั้ง อนุประโยคที่มีคำว่า "ที่" นำหน้าก็ไม่ได้ทำหน้าที่ขยาย

ฉันไม่ชอบที่ท่านทำเช่นนี้

อนุประโยคไม่ได้ทำหน้าที่ขยายคำใดเลย แต่กลับเป็นบทกรรมของกริยา ชอบ อนุประโยคที่ทำหน้าที่เป็นบทกรรม ก็คือ นามานุประโยค หากใช้คุณานุประโยคไม่

แล้วลักษณะอย่างไรละ จึงจะนับว่าเป็นคุณานุประโยค ติดตามในกรอบต่อไปสิ แล้วจะทราบ

ก.๓๐ ถ้าจะให้ อนุประโยค ที่ท่านทำเช่นนี้ เป็น คุณาอนุประโยค ต้องเติมคำนาม หรือคำสรรพนามเข้าข้างหน้า เช่น

ฉันไม่ชอบ ก าร ที่ท่านทำเช่นนี้
อนุประโยค ที่ท่านทำเช่นนี้ ทำหน้าที่ขยายคำนาม "ก าร" จึงเป็น อนุประโยค
ชนิด คุณาอนุประโยค

ฉะนั้น เราจะสังเกต คุณาอนุประโยค ได้โดยดูว่า..... นั้นทำหน้าที่
 ขยายนามหรือสรรพนามของ มุขยประโยค

คำตอบ ก.๓๐ อนุประโยค

ก.๓๑ ถูกต้อง แสดงว่าเข้าใจแล้ว คุณไปอีกหน่อยนะ

คุณาอนุประโยค นั้นถ้าหากอยู่ท้ายลักษณะนามของ มุขยประโยค บางทีก็อาจจะ
 ละประธานสรรพนามที่เป็นบทเชื่อมเสียก็ได้ เช่น

"ม้าตัวที่ท่านชอบตายเสียแล้ว"

หากละคำว่า "ที่" เหลือเพียง ท่านชอบ ก็ยังนับว่าเป็น คุณาอนุประโยค อยู่
 เพราะถือว่าที่จริงนั้น มีประธานสรรพนาม "ที่" เป็นบทเชื่อมอยู่

คงเข้าใจดีแล้วนะ คุณในรอบ ๓๒ ไป จะมีอะไรให้พิสูจน์ความเข้าใจ

ก.๓๒ จากประโยคต่อไปนี้ ให้สังเกต อนุประโยค ที่ขยายนามหรือสรรพนาม

๑. นักเรียนที่มาถึงก่อนโปรดลงชื่อในสมุด
  ๒. ฉันยินดีที่เธอสอบได้
  ๓. รถยนต์ซึ่งจอดขวางทางถูกเจ้าหน้าที่ยึดไป
  ๔. คนที่คุ้มหมิ่นเพื่อนเร็วกว่าคนที่คุ้มหมิ่นตัวเอง
- ประโยค ที่มี คุณาอนุประโยค คือ ประโยค ที่..... .. .

คำตอบ ก.๓๒ ประโยค ที่ ๑, ๓ และ ๔

ก.๓๓ ถูกต้องแล้ว ประโยคที่ ๒ นั้น ไม่มีคุณาประโยค เพราะอนุประโยค "ที่เธอชอบได้" เป็นบทกรรมของกริยา "ยินดี" จึงไม่จัดเป็นคุณาประโยค ยังมีอนุประโยคอีกชนิดหนึ่ง คือ

๓. วิเศษนาอนุประโยค คือ อนุประโยคที่ทำหน้าที่เป็นวิเศษณ์ขยายกริยา หรือขยายวิเศษณ์ของมุขยประโยค เช่น

ฉันมาเมื่อเธอหลับ

อนุประโยค เมื่อเธอหลับ ขยายกริยา "มา"

คนอ้วนจนเขาเดินไม่ไหวไม่คี่

อนุประโยค จนเขาเดินไม่ไหว ขยายวิเศษณ์ "อ้วน"

จะเห็นว่า อนุประโยค อย่างนี้ทำหน้าที่คล้ายคำวิเศษณ์ คือ ขยายกริยา หรือขยายวิเศษณ์ของมุขยประโยค จึงเรียกอนุประโยคนี้ว่า.....

คำตอบ ก.๓๓ วิเศษนาอนุประโยค

ก.๓๔ บทเชื่อมของวิเศษนาอนุประโยค ได้แก่ คำ เมื่อ, จน, เพราะ, ทาง, ตาม ฯลฯ ซึ่งปกติเป็นบุพบท แต่เมื่อเชื่อมวิเศษนาอนุประโยคก็กลายเป็นประพันธวิเศษณ์ไป ทำหน้าที่เป็นบทเชื่อมคล้ายประพันธสรรพนาม

ลองเปรียบเทียบดู

เขามาเมื่อเช้า เมื่อ เป็นบุพบทนำหน้านาม

เขามาเมื่อเธอหลับ เมื่อ เป็นประพันธวิเศษณ์นำหน้าวิเศษนาอนุประโยค

ดูประโยคต่อไปนี้

อ. ปลาหมอตายเพราะปากไม่คี่

ข. ปลาหมอตายเพราะปาก

คำว่า "เพราะ" ในประโยค ก.เป็น..... ประโยค ข.เป็น.....

คำตอบ ก.๓๔ ก. ประพันธวิเศษณ์

ข. บุพบท

ก.๓๕ มีข้อสังเกตเกี่ยวกับวิเศษณูประโยค คือ

๑. วิเศษณูประโยค กับ คุณณูประโยค ต่างกันที่วิเศษณูประโยคขยายกริยาหรือวิเศษณ์ ต้องวางหลังคำกริยาหรือวิเศษณ์นั้น ส่วนคุณณูประโยคขยายนามหรือสรรพนาม ต้องวางไว้หน้านามหรือสรรพนาม

๒. วิเศษณูประโยค ต่างกับ เหตุว่าเนกรรตประโยคที่วิเศษณูประโยคที่เป็นเหตุเป็นผลจะเรียงประโยคผลไว้หน้า ประโยคเหตุอยู่ข้างหลัง ส่วนการเรียงประโยคของเหตุว่าเนกรรตประโยคนั้น จะวางประโยคเหตุไว้ข้างหน้า ประโยคผลวางไว้ข้างหลัง เช่น

เด็กร้องไห้ เพราะ หิวนม = ผล + เหตุ = วิเศษณูประโยค

เพราะ เด็กหิวนม จึง ร้องไห้ = เหตุ + ผล = เหตุว่าเนกรรตประโยค

ก.๓๖ จากประโยคต่อไปนี้

๑. เขาทำเลขคณิตตามฉันสอนเขา
๒. เพราะเขาค้นสาย จึงมาเรียนไม่ทัน
๓. เขาเป็นคนที่โลกไม่ลืมเขา
๔. เขาทำงานหนักจนเขาล้มป่วย
๕. คำหวานที่ไร้อัจจะยอมเป็นภัย

ประโยคที่มีวิเศษณูประโยค คือ ประโยคที่.... ..

คำตอบ ก.๓๖ ประโยคที่ ๑, ๓, ๔ และ ๕

ก.๓๗ ถูกต้อง เก่งจริง มีประโยคที่ ๒ เท่านั้นที่ไม่มีวิเศษนามุประโยค เพราะสังเกตได้จากมีประโยคเหตุอยู่ข้างหน้า ประโยคผลอยู่ข้างหลัง ไม่มีประโยคใดเป็นประโยคขยายเลย เนื่องจากเป็นเหตุวาเนกรรณประโยคอีกครั้งหนึ่งนะ จากประโยคข้างล่างนี้

๑. นายกรัฐมนตรีพบกับนักข่าวเมื่อนักข่าวสัมภาษณ์
๒. คนที่ไม่มีความยุติธรรมย่อมไม่เป็นที่นับถือของใคร
๓. เธอทำเช่นนี้ฉันไม่ชอบ
๔. หิมะสะท้อนแสงเพราะหิมะมีสีขาว
๕. ฉันสอนนักเรียนอ่านภาษาอังกฤษ

แต่ละประโยคมีอนุประโยคชนิดใด

- ๑..... ๒.....
 ๓..... ๔.....
 ๕.....

- คำตอบ ก.๓๗
๑. วิเศษนามุประโยค	๔. วิเศษนามุประโยค
๒. คุณนามุประโยค	๕. นามานุประโยค
๓. นามานุประโยค	

ก.๓๘ ถูกต้อง เก่งจริง ก็เป็นอันว่าเข้าใจเรื่องสังกรประโยคแล้วนะ มีข้อสังเกตอีกนิตหนึ่งคือ สังกรประโยค กับ อเนกรรณประโยคนั้นคล้ายกันตรงที่เกิดจากการรวมเอกรรณประโยคเข้าด้วยกัน แล้วนักศึกษาทราบใหม่ว่ามีข้อแตกต่างกันตรงไหน จะบอกวิธีจับความแตกต่างของประโยคทั้ง ๒ ให้

สังกรประโยค จะมีเอกรรณประโยคหนึ่งเป็นใจความหลัก (मुख्यประโยค) แล้วอีกประโยคหนึ่งเป็นใจความขยาย (अनुประโยค) คือทั้ง ๒ ประโยคย่อยมีน้ำหนักความสำคัญไม่เท่ากัน

ส่วน อเนกรรณประโยค นั้น น้ำหนักความสำคัญของเอกรรณประโยคแต่ละประโยคมีค่าเท่ากัน ไม่มีประโยคหลักและประโยคขยาย

คำตอบ ก.๔๐

๑. ฉันดูเขาเล่นฟุตบอล
๒. เด็กที่แข็งแรงย่อมไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ
๓. เขาโอคครวญมากจนคนฟังเห็นใจเขา
(คนฟังเห็นใจเขาเพราะเขาโอคครวญมาก)

ก.๔๑ ถูกต้อง เก่งมาก เรามาคูเรื่องต่อไปกัน เป็นเรื่องเกี่ยวกับ การสัมพันธ์ประโยค คือการแยกบทต่าง ๆ ในประโยคออกมา เพื่อจะได้ทราบว่า แต่ละบทนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างไร ทำให้เราเข้าใจเรื่องการเข้าประโยคได้ดีขึ้น ทำให้รู้ว่าควรจะวางบทต่าง ๆ ไว้ตำแหน่งใดจึงจะได้ประโยคที่ถูกต้องและสมบูรณ์ เราเริ่มจากเอกรรณประโยคก่อนดีกว่า การสัมพันธ์เอกรรณประโยค

เอกรรณประโยคเราสามารถสัมพันธ์ได้ง่ายที่สุด เพราะไม่มีส่วนที่ซับซ้อนมากเหมือนประโยคชนิดอื่น อยากทราบวิธีสัมพันธ์เอกรรณประโยคใหม่ละ ดูในกรอบต่อไปสิ

ก.๔๒ ถ้าเราจะสัมพันธ์ประโยค

"เด็กคนนั้นทำงานละเอียดได้ดี"

วิธีที่จะสัมพันธ์ประโยคให้ได้ง่าย ๆ นั้นมีหลักอยู่ว่า เราจะต้องพยายามแยกให้ได้ก่อนว่า คำแต่ละคำทำหน้าที่เป็นบทอะไรในประโยคนั้น ๆ วิธีที่จะให้ง่ายขึ้นอีกก็คือ แบ่งส่วนที่เป็น ภาคประธาน กับ ภาคแสดง ก่อน แล้วจึงแยกเป็นบทย่อย ๆ ดูตัวอย่าง

ภาคประธาน คือ เด็กคนนั้น เด็ก เป็น บทประธาน

คนนั้น เป็น บทขยายประธาน

ภาคแสดง คือ ทำงานละเอียดได้ดี

ทำ เป็น บทกริยา

งาน เป็น บทกรรม

ละเอียด เป็น บทขยายกรรม

ได้ดี เป็น บทขยายกริยา

ก.๔๓ เมื่อเราสามารถแยกบทต่าง ๆ ของประโยคได้แล้ว ก็ตีตารางสัมพันธ์ประโยคขึ้น แล้วนำคำเหล่านั้นมาใส่ในตารางให้ตรงกับหน้าที่ที่แต่ละคำแสดงในประโยคนั้น

ประโยค เด็กคนนั้นทำงานละเอียดได้ดี

ประโยค	ชนิดของ บทเชื่อม ประโยค	ภาคประธาน		ภาคแสดง			
		บทประธาน	บทขยาย ประธาน	บทกริยา	บทขยาย กริยา	บทกรรม	บทขยาย กรรม
เอกรรณ	-	เด็ก	คนนั้น	ทำ	ได้ดี	งาน	ละเอียด

ก.๔๔ อย่างเพิ่งตกใจซี ความจริงเรื่องนี้ไม่ยากอะไรเลย ลองทำเองแล้วจะรู้ง่าย ทำตามแบบที่อธิบายไว้ใน ก.๔๒ และ ก.๔๓ นะแหละ ลองทำจากประโยคต่อไปนี้

๑. นักเรียนเรียนวิชาภาษาไทย ๒๑๑ ได้ดี
๒. ฉันทันต์ือนายสุพรรณนายอำเภอ
๓. กรรมการส่วนใหญ่ทำงานในเวลากลางวัน

ลองสัมพันธ์ประโยคเหล่านี้ในตารางสัมพันธ์ข้างล่าง

ประโยค	ชนิดของ บทเชื่อม ประโยค	ภาคประธาน			ภาคแสดง		
		บทประธาน	บทขยาย ประธาน	บทกริยา	บทขยาย กริยา	บทกรรม	บทขยาย กรรม
๑	เอกรรณ						
๒	เอกรรณ						
๓	เอกรรณ						

คำตอบ ก.๔๔

ประโยค	ชนิดของประโยค	บทเชื่อม	ภาคประธาน		ภาคแสดง			
			บทประธาน	บทขยายประธาน	บทกริยา	บทขยายกริยา	บทกรรม	บทขยายกรรม
๑	เอกรรด	-	นักเรียน	-	เรียน	ได้ดี	ภาษาไทย	๒๑๑
๒	เอกรรด	-	ฉัน	-	นับถือ	-	นายสุวรรณ	นายอำเภอ
๓	เอกรรด	-	กรรมกร	ส่วนใหญ่	ทำ	ในเวลา กลางวัน	งาน	-

ก.๔๕ ไม่ยากเลยใช่ไหมละ ที่นี้ก็มาดูการสัมพันธ์ประโยคชนิดต่อไปกัน
การสัมพันธ์อเนกรรดประโยค

เรากระทำในทำนองเดียวกับเอกรรดประโยค แต่ต้องบอกชนิดย่อยของ
อเนกรรดประโยคนั้นด้วย เวลาสัมพันธ์ก็ต้องแยกออกเป็นเอกรรดประโยคย่อย ทั้งนี้
เพราะอเนกรรดประโยคนั้นเกิดจากการรวมเอกรรดประโยคตั้งแต่ ๒ ประโยคขึ้นไป
ไปโดยมีสันธานเป็นบทเชื่อม ดังที่เราเรียนกันมาแต่ต้นแล้ว คงยังจำได้ดีนะ เมื่อ
แยกแล้วที่นี้เราก็สำรวจดูว่ามีส่วนใดที่อเนกรรดประโยคนั้นละไว้ในฐานที่เข้าใจบ้าง
เมื่อพบแล้วเราต้องเติมส่วนนั้นเข้ามาในเวลาสัมพันธ์ประโยค จากนั้นก็สัมพันธ์ด้วย
วิธีการเดียวกับเอกรรดประโยคทุกประการ ดูตัวอย่างก็ได้

ครั้งเขาเหล่านั้นทำงานเสร็จแล้วก็กลับบ้านหมด (ละ "เขาเหล่านั้น")

ประโยค	ชนิดของประโยค	บทเชื่อม	ภาคประธาน		ภาคแสดง			
			บทประธาน	บทขยายประธาน	บทกริยา	บทขยายกริยา	บทกรรม	บทขยายกรรม
	อเนกรรด	ครั้ง	เขา	เหล่านั้น	ทำ	เสร็จแล้ว	งาน	-
	อเนกรรด	ก็	เขา	เหล่านั้น	กลับ	หมด	บ้าน	-

นักศึกษาลองติดตามดูรอบต่อไปอีกที

- ก.๔๖ ง่ายใช้ไหมละ ขอให้แยกบทต่าง ๆ ออกมาได้ก็เป็นอย่างอื่นว่าสัมพันธ์ได้ ลองทำดูนะ
๑. เขาและฉันสอบวิชาภาษาไทยได้
  ๒. เราทั้งหมดอยู่ในกรุงเทพฯ ส่วน เขาเหล่านั้นอยู่ต่างจังหวัด
  ๓. เธอจะกลับบ้านหรือไม่
  ๔. นักเรียนในห้องนี้ประพฤติดี ครูจึงรักเขาเหล่านั้นมาก

ประโยค	ชนิดของประโยค	บท เชื่อม	ภาคประธาน			ภาคแสดง		
			บทประธาน	บทขยาย ประธาน	บทกริยา	บทขยาย กริยา	บทกรรม	บทขยาย กรรม
๑	อำนวยการ	เอกรรด						
๒	พยติเร	เอกรรด						
๓	วิกัลป	เอกรรด						
๔	เหตุว.	เอกรรด						

ก.๔๔ ประโยค

ใครอยู่ในห้องนั้นไม่ปรากฏ (ใครอยู่ในห้องนั้น เป็นนามานุประโยค)
เอามาสัมพันธ์ในตารางสัมพันธ์ประโยคได้ดังนี้

ประโยค ชนิดของประโยค	บทเชื่อม	ภาคประธาน		ภาคแสดง			
		บทประธาน	บทขยายประธาน	บทกริยา	บทขยายกริยา	บทกรรม	บทขยายกรรม
สังกร. มุขย.	-	ใครอยู่ใน	-	ปรากฏ	ไม่	-	-
นามา.		ใคร	-	อยู่	ในห้องนั้น	-	-

ก.๔๕ คงเข้าใจวิธีการนะ ลองทำเองดีกว่าจะได้เข้าใจยิ่งขึ้น

๑. ฉันเห็นนักเรียนทำการบ้าน
๒. ครูส่วนใหญ่ชอบนักเรียนที่ขยันสม่ำเสมอ
๓. คำวิเศษณ์ทำการบ้านเมื่อคำกริยาคำรองนอนหลับ

ประโยค ชนิดของประโยค	บทเชื่อม	ภาคประธาน		ภาคแสดง			
		บทประธาน	บทขยายประธาน	บทกริยา	บทขยายกริยา	บทกรรม	บทขยายกรรม
๑. สังกร. มุขย.							
นามา.							
๒. สังกร. มุขย.							
คุณา.							
๓. สังกร. มุขย.							
วิเศษณา.							

คำตอบ ก.๔๔

ประโยค	ชนิดของประโยค	บท เชื่อม	ภาคประธาน		ภาคแสดง			
			บทประธาน	บทขยาย ประธาน	บทกริยา	บทขยาย กริยา	บทกรรม	บทขยาย กรรม
๑	สังกร. มุขย.	-	ฉัน	-	เห็น	-	นักเรียน	-
	นามา.		นักเรียน	-	ทำ	-	ทำการบ้าน	-
๒	สังกร. มุขย.	ที่	ครู	ส่วนใหญ่	ชอบ	-	นักเรียน	-
	คณา.		ที่	-	ขยัน	สม่ำเสมอ	-	-
๓	สังกร. มุขย.	เมื่อ	คำรัส	-	ทำ	เมื่อทำง	การบ้าน	-
	วิเศษณา.		คำรง	-	นอนหลับ	นอนหลับ	-	-

ก.๕๐ ที่นี้เรามาดูเรื่องประโยครวมกัน

ประโยครวมหรือประโยคระคน

ประโยคทั้ง ๓ ชนิดที่เราเรียนกันมาแล้วนั้น เป็นการแยกกล่าวให้เห็นเฉพาะ ชนิดไม่ปะปนกัน แต่ประโยคที่เราใช้ในชีวิตประจำวันนั้นไม่ได้แยกเป็นชนิดแต่ใช้ปะปนกัน อาจจะแยกเป็นประโยคย่อยก็ได้ หรือรวมกันเป็นประโยคยาว ๆ ที่เรียกว่า ประโยครวมก็ได้

ประโยครวมหรือประโยคระคน ก็คือประโยคที่ประกอบด้วยประโยคชนิดต่าง ๆ ตั้งแต่ ๒ ชนิดขึ้นไปรวมเป็นประโยคเดียว โดยใช้บทเชื่อมระหว่างประโยค

ก.๕๑ การรวมประโยคอาจจะอยู่ในลักษณะต่าง ๆ กัน ดังนี้

๑. เอกกรรตประโยค กับ อเนกรรตประโยค
๒. อเนกรรตประโยค กับ อเนกรรตประโยค
๓. เอกกรรตประโยค กับ สังกรประโยค
๔. อเนกรรตประโยค กับ สังกรประโยค
๕. สังกรประโยค กับ สังกรประโยค

ฯลฯ

ฉะนั้น ประโยครวมจะเป็นประโยคใหญ่ที่เกิดจาก.....

.....

คำตอบ ก.๕๑ ประโยคเล็กตั้งแต่ ๒ ชนิดขึ้นไปรวมกัน

ก.๕๒ ตัวอย่างของประโยครวม เช่น

เอกกรรตประโยค รวมกับ อเนกรรตประโยค

"ท่านเจ้าคุณศรีวิกรม์ชราลงไปมาก แต่ก็แข็งแรงและมีราศีเพราะมี
ทรัพย์" ประโยครวมนี้จะประกอบไปด้วยประโยคดังนี้

๑. ท่านเจ้าคุณศรีวิกรม์ชราลงไปมาก - เป็นเอกกรรตประโยค
๒. ท่านเจ้าคุณศรีวิกรม์ชราลงไปมากแต่ก็แข็งแรง - เป็น
พยติเรกาเนกรรตประโยค
๓. ท่านเจ้าคุณศรีวิกรม์แข็งแรงและมีราศี - เป็นอันวยาเนกรรต
ประโยค
๔. ท่านเจ้าคุณศรีวิกรม์แข็งแรงและมีราศีเพราะมีทรัพย์ - เป็น
สังกรประโยคที่มีวิเศษนามุประโยค

ดังนั้น ประโยคที่ว่า

"ท่านเจ้าคุณศรีวิกรม์ชราลงไปมาก แต่ก็แข็งแรงและมีราศีเพราะมี
ทรัพย์" จึงเป็นประโยคชนิด.....ที่มีประโยคย่อยเป็นเอกกรรต

ประโยคและอเนกรรตประโยครวมกัน

คำตอบ ก.๕๒   สังกรประโยค

ก.๕๒   ถูกต้อง   เก่งมาก

อเนกรรดประโยค   ร่วมกับ   อเนกรรดประโยค

"แดงขยันคูหนังสือจึงสอบได้   แต่คำชี้แจงคูหนังสือจึงสอบตก"

ประกอบด้วย ๑. แดงขยันคูหนังสือจึงสอบได้ - เป็นเหตุวาเนกรรดประโยค

๒. คำชี้แจงคูหนังสือจึงสอบตก - เป็นเหตุวาเนกรรดประโยค

ประโยคทั้ง ๒ รวมกัน เชื่อมด้วยสันธาน "แต่" ดังนั้นประโยคใหญ่ที่ว่า

"แดงขยันคูหนังสือจึงสอบได้ แต่ คำชี้แจงคูหนังสือจึงสอบตก"

จึงนับเป็นประโยคชนิด.....

คำตอบ ก.๕๓   พยติเรกาเนกรรดประโยค

ก.๕๔   เอกรรดประโยครวมกับสังกรประโยค

"วิชัยเป็นเพื่อนที่ดีที่สุดของฉัน   ดังนั้น   ฉันจึงรักเขาจนตายแทนเขาได้"

ประกอบด้วย

๑. วิชัยเป็นเพื่อนที่ดีที่สุดของฉัน - เป็น   เอกรรดประโยค

๒. ฉันรักเขาจนตายแทนเขาได้ - เป็นสังกรประโยคที่มีวิเศษนามุประโยค

ประโยคทั้ง ๒ รวมกัน โดยเอาประโยคเหตุไว้หน้า   ประโยคผลไว้หลัง เชื่อมด้วย

สันธาน "ดังนั้น...จึง"   ประโยคใหญ่

"วิชัยเป็นเพื่อนที่ดีที่สุดของฉัน   ดังนั้น   ฉันจึงรักเขาจนตายแทนเขาได้"

จึงนับเป็นประโยคชนิด.....

คำตอบ ก.๕๔   เหตุวาเนกรรดประโยค

ก.๕๕ การพิจารณาประโยชน์ร่วมกันค่อนข้างยาก แต่ถ้าใช้ความพยายามสักเล็กน้อย โดยพิจารณาประโยชน์ที่ตัดตอนออกมาว่าเป็นประโยชน์ใด แล้วนำมารวมกันพิจารณาประโยชน์รวมอีกครั้งหนึ่ง จะทำให้เข้าใจง่ายขึ้น

ลองพิจารณาประโยชน์ต่อไปนี้

"ฉันเกลียดจุ่มและจุ่มมาก เพราะเขาเป็นคนที่เห็นแก่ตัว"

แยกเป็นประโยชน์ย่อยได้ดังนี้

๑. ฉันเกลียดจุ่มและจุ่มมาก - เป็นประโยชน์.....

๒. เขาเป็นคนที่เห็นแก่ตัว - เป็นสังกรประโยชน์ที่มีอนุประโยชน์เป็น

.....

รวมเป็นประโยชน์ใหญ่เชื่อมด้วย.....เป็นสังกรประโยชน์ที่มี.....

คำตอบ ก.๕๕ อำนวยาเนกรรตประโยชน์

คุณานุประโยชน์

เพราะ, วิเศษคุณานุประโยชน์

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ก.๕๖ ถูกต้อง เก่งมาก เมื่อแยกประโยคย่อยได้ ก็รวมประโยคได้ใช้ใหม่

ในการรวมประโยคย่อยให้เป็นประโยคใหญ่ก็ไม่ใช่ว่าเรื่องยาก เพียงแต่พิจารณาว่าประโยคย่อยเหล่านั้นจะมีลักษณะสัมพันธ์กันได้อย่างไร ประโยคใดควรเป็นประโยคหลัก ประโยคใดควรประกอบ หรือประโยคใดควรเป็นเหตุ ประโยคใดควรเป็นผล บทใดควรจะรวมกันได้ หรือใช้คำอื่นแทนก็ควรจะใช้ เพื่อให้ประโยคกะทัดรัดขึ้น จากนั้นก็คิดหาคำที่จะมาเป็นบทเชื่อมให้เหมาะสม

ดูการรวมประโยคย่อยต่อไปนี้สิ

๑. คุณหมอบที่ศูนย์อนามัยไปหาฉันที่บ้าน - เป็นเอกกรรณประโยค

๒. คุณหมอไปหาฉันที่บ้านไม่พบเพราะฉันไปทำงาน - เป็นสังกรประโยคที่มีวิเศษณานุกรมประโยค

ประโยคที่ ๑ และ ๒ นั้นมีความขัดแย้งกัน คือ คุณหมอไปหาฉัน แต่คุณหมอไม่พบฉัน ดังนั้นเวลารวมต้องเชื่อมด้วย แต่ เป็น

"คุณหมอบที่ศูนย์อนามัยไปหาฉันที่บ้าน แต่ ไม่พบเพราะฉันไปทำงาน"

ไม่ยากอะไรเลย ใคร ๆ ก็ทำได้ใช้ใหม่ละ

ก.๕๗ เอาละ นักศึกษาเคยเห็นมาแล้วทั้งการแยกและการรวมประโยค

ลองรวมประโยคดูเองบ้างจะได้ใหม่เอ๋ย

๑. พระราชาองค์นี้ทรงศัพทพิชราชธรรมดีย์ยิ่ง - เป็นเอกกรรณประโยค

๒. ราษฎรรักพระราชานเฝ้าสละชีพเพื่อพระองค์ได้ - เป็นสังกรประโยคที่มีวิเศษณานุกรมประโยค

จาก ๒ ประโยคข้างบนรวมเป็นประโยคใหญ่ได้ว่า

.....

คำตอบ ก.๕๗ พระราชาองค์นี้ทรงศัพทพิชราชธรรมดีย์ยิ่ง ดังนั้นราษฎรจึงรักพระองค์จนเฝ้าสละชีพเพื่อพระองค์ได้

หน่วยที่ ๓ : การวิเคราะห์ประโยคตามที่เป็นจริง

ก.๑ ประโยคในภาษาไทยเราใช้กันอยู่ในชีวิตประจำวันนั้น เราจะพบว่ามีลักษณะต่าง ๆ กัน บางประโยคคนพูดต้องใช้คำหลายคำ บางประโยคก็ใช้เพียงคำเดียวหรือสองคำก็สื่อความหมายเข้าใจกันได้ ทั้งนี้เป็นเพราะในภาษาพูดมีสิ่งแวดล้อมและเหตุการณ์ต่าง ๆ เป็นตัวประกอบให้เข้าใจความหมายได้ เช่น พูดว่า "กิน" ก็รู้เรื่องกันได้ ถ้ารู้ว่า ใครพูด พูดกับใคร และในสถานการณ์อย่างไร เป็นต้น

ก.๒ ในภาษาเขียน เราจะทำแบบภาษาพูดไม่ได้ เพราะไม่มีสิ่งแวดล้อมและเหตุการณ์ต่าง ๆ เป็นเครื่องประกอบ ประโยคในภาษาเขียนจะต้องมีส่วนประกอบที่สำคัญ คือ บทสำคัญต่าง ๆ ของประโยค และส่วนประกอบขยายหรือบทขยายให้ครบบริบูรณ์ จึงจะสื่อความเข้าใจระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านได้อย่างถูกต้อง

ฉะนั้น ลักษณะของประโยคที่ดีก็คือ ประโยคที่.....

.....

คำตอบ ก.๒ มีบทสำคัญและบทขยายครบบริบูรณ์

ก.๓ ถูกแล้ว เข้าใจได้เร็วคินะ

นอกจากจะมีส่วนประกอบสำคัญและส่วนขยายครบบริบูรณ์แล้ว ประโยคที่ดีจะต้องคำนึงถึงวิธีการผูกประโยคให้สื่อความหมายชัดเจน และเป็นภาษาเขียนที่ สละสลวยควย

ดังนั้น ต่อไปนี้เราจะเรียนกันถึงลักษณะการผูกประโยคที่ดีกันว่ามีการอย่างไรบ้าง อยากทราบไหมว่ามีอะไรดี ๆ บ้าง อยากทราบติดตามในกรอบต่อไปนะ

ก.๔ การผูกประโยคที่คีตกรรมมีลักษณะดังนี้

๑. เรียงลำดับคำให้เหมาะแก่ตำแหน่งและหน้าที่ ข้อนี้ไม่ยากหรือก
เพราะหมายถึงการวางตำแหน่งของคำต่าง ๆ ในประโยคให้ถูกต้องตามตำแหน่ง
เพราะในภาษาไทยเราเป็นภาษาคำโดด คำแต่ละคำไม่ขึ้นกับใคร เวลาเรียง
ผิดตำแหน่ง หน้าที่ก็จะผิดไป ทำให้ความหมายผิดไปด้วย เช่น
ประโยคว่า "เขาพาลูกสาวฉันนี่"
ถ้าเรียงคำผิดเป็น "ลูกสาวฉันพาเขาหนี" หรือ "ฉันพาลูกสาวเขาหนี"
ความหมายของประโยคทั้ง ๓ นี้จะแตกต่างกัน เพราะเรียงคำผิดตำแหน่งหน้าที่
ลองดูประโยคต่อไปนี้
"คุณพ่อซื้อเสื้อให้ฉันตัวใหม่จากตลาด" ประโยคนี้เรียงคำถูกต้องตาม
ตำแหน่งหน้าที่หรือไม่ เพราะเหตุใด.....

คำตอบ ก.๔ ไม่ถูก เพราะวางคำขยายผิดตำแหน่ง "ตัวใหม่" ขยาย กรรม
"เสื้อ" ต้องวางไว้หลังเสื้อ

ก.๕ นอกจากนั้น การเรียงถ้อยคำในภาษาเขียนไม่ควรเรียงให้ขาด ๆ เกิน ๆ เช่น

"อามิตินกวีงลมกรทของไทยยอดเยี่ยมจริง ๆ"
ประโยคนี้ดูเฝิ่น ๆ ก็คล้ายกับถูกต้องสมบูรณ์ดี แต่ถ้าพิจารณาให้ดีแล้วจะพบว่า
ประโยคนี้นบกร่องที่ขาดกริยา
"มาลีเธอเป็นหญิงไม่เรียบร้อย"
ประโยคนี้นคำว่า "เธอ" เกินเข้ามาโดยไม่ให้ความหมายเด่นชัดขึ้นเลย
เห็นไหมว่าประโยคที่เราใช้พูดหรือเขียนกันอยู่ทุกวันนี้ ถ้าดูเฝิ่น ๆ ก็คิดว่าเป็น
ประโยคที่ดีไปหมด แต่ถ้าพิจารณาให้ดีแล้วจะมีข้อบกพร่องอยู่ไม่น้อยทีเดียว

ก.๖ อ่านประโยคต่อไปนี้

๑. คนจนต้องตกระกำลำบากเพราะข้าวของแพง
๒. เด็กชายสุธีพื้สติปัญญาและสุขภาพดีแข็งแรง
๓. ชาวประมงออกหาปลาในทะเล

พิจารณาข้อวั้ประโยคที่วางคำใ้ถูกต้องตามตำแหน่งหน้าที้ คือข้อ.....

คำตอบ ก.๖ ข้อ ๑ และ ๓

ก.๗ ถูกต้อง เก่งจริง ข้อ ๒ นั้น คำว่า "ดี" ทำหน้าที่ขยาย "สติปัญญา" ก็ต้องอยู่หลัง คำว่า "สติปัญญา"

การวางคำถูกต้องตามความหมาย ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่จะต้องคำนึงถึง เพราะความผิดพลาดมักก็จะเกิดขึ้นจากการไม่พิจารณาความหมายของคำใ้ถูกต้องก่อนจะใช้คำ นั้น ๆ เช่น

เขาเป็นคนหลังคอม

คำว่า "คอม" เป็นคำกริยาแสดงอาการโ้คงลงมาก เป็นการแสดง การวะ แ่นำมาใช้เป็นวิเศษณ์ขยายคำว่า "หลัง" ซึ่งจะให้หมายถึงหลังโ้ง ก็คือ ว่าใช้ไม่ได้ เพราะหลังโ้งไม่ใ้ใดของการแสดงการวะแก่ใคร จึงควรใช้คำว่า "คอม" ซึ่งเป็นคำวิเศษณ์ ขยายคำว่า "หลัง" แปลว่า หลังโ้ง จะเหมาะกว่า ลองดูประโยคข้างล่างนี้

๑. เขานั่งเจ้าโดยไม่ทำงาน

๒. งานแสดงสินค้าคราวนี้มีคนมาชมวอนไปหมด

คำว่า "เจ้า" ใช้ผิดความหมาย ที่ถูกต้องเป็น.....

คำว่า "วอนไปหมด" ก็ใช้ผิดความหมาย ที่ถูกต้องเป็น.....

คำตอบ ก.๗ จับเจ้า, มาก

ก.๑๐

๓.๓ ในเนื้อความที่เป็นเหตุเป็นผลกันใช้ เพราะ, ด้วย, ด้วยว่า, เพราะเหตุ, เหตุว่า, คำที่, จึง, ฉะนั้น, ฉะนั้น..จึง, เพราะฉะนั้น ฯลฯ ประโยคต่อไปนี้จะเติมอะไรดี

เขาเป็นครู.....เขา.....ต้องไปโรงเรียน

.....นักเรียนขยันเรียนหนังสือ ครู...ชอบพอกเขามาก

๓.๔ ในเนื้อความที่เลือกเอาอย่างใดอย่างหนึ่งใช้ หรือ, มิฉะนั้น, ไม่..ก็, หรือไม่ก็, ไม่เช่นนั้น ฯลฯ

ลองดูประโยคข้างล่างนี้จะเติมคำอะไรเอ๋ย

.....เธอ.....ฉัน ต้องไปหาคุณแม่วันนี้

นักเรียนต้องเรียนหนังสือ.....ก็ต้องทำแบบฝึกหัด

๓.๕ ในเนื้อความที่เชื่อมความต่างตอนกันใช้ ฝ่าย, ส่วน, ส่วนว่า, อนึ่ง, เป็นต้นว่า, อีกประการหนึ่ง ฯลฯ ดูซิว่าจะเติมคำอะไรในประโยคต่อไปนี้

นักกีฬาต้องรู้แพ ฐชนะ ฐอภัย.....ผู้กีฬาต้องมีมารยาทใน

การดู

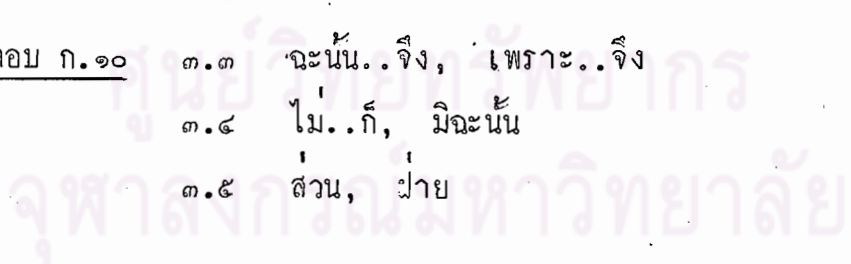
ลูก ๆ อยู่กับบ้าน.....คุณพ่อและคุณแม่ไปทำงาน

คำตอบ ก.๑๐

๓.๓ ฉะนั้น..จึง, เพราะ..จึง

๓.๔ ไม่..ก็, มิฉะนั้น

๓.๕ ส่วน, ฝ่าย

ก.๑๑ ถูกต้อง เก่งจริง เรื่องสันธานยังมีต่อ

๓.๖ ในเนื้อความที่เชื่อมความเปรียบเทียบกันใช้ คฺจ, คฺจคฺง, คฺง, คฺจว่า, ประหนึ่ง, ประหนึ่งว่า, ราวกับ, คฺงว่า, เหมือน, ปานประหนึ่ง ฯลฯ ประโยคต่อไปนี้ควรเติมอะไรดีเยี่ยม

เขาพูดเช่นนั้น.....ฉันเป็นลูกน้องเขา

มีวิชา.....มีทรัพย์อยู่นับแสน

๓.๗ ในเนื้อความแบ่งรับแบ่งสู้ใช้ ถ้า, ถ้าวว่า, แม่, แม่ว่า, ถ้า..ก็, ผิ, ผิวว่า, ต่างว่า ฯลฯ ประโยคต่อไปนี้จะเติมคำอะไรได้บ้าง

.....เขามีปัญญาดี เขาคงรู้

.....ฝนไม่ตก ฉัน.....จะไปตลาด

๓.๘ ใช้เชื่อมความให้สละสลวย เช่น อย่างไรก็ดี, อย่างไรก็ตาม, โดยเฉพาะอย่างยิ่ง, สุดแต่ว่า, สักแต่ว่า, ท่าไม้กับ, อันว่า ฯลฯ ลองเติมลงในประโยคต่อไปนี้

.....หูแหวงจุมูกวิน ถึงจะคว้นไปสิ้นก็ของข้า

.....อรรธคดีอันโบราณกษัตราธิราชได้ทรงบัญญัติไว้

คำตอบ ก.๑๑ ๓.๖ ราวกับ (เหมือน, คฺงว่า ฯลฯ), เหมือน

๓.๗ ผิ (ผิวว่า, ถ้า), ถ้า..ก็

๓.๘ ท่าไม้กับ, อันว่า

ก.๑๒ ถูกต้อง เก่งมาก

ก็พอจะเข้าใจเรื่องการใช้คำสันธานให้เหมาะสมกับเนื้อความแล้วนะ
ลองหาคำสันธานมาเติมลงในช่องว่างให้เหมาะสมคูซิ

๑. เขาไม่อยากจะเกี่ยวข้องกับใคร.....เขา..... ไม่เคยคบเพื่อน
๒. ปากเขาร้าย.....ใจเขาคดี
๓. ยานี้ใช้กิน.....ทา.....
๔. ....ถึง.....ลงในท้องธาร
๕. อำนาจช่วยพ่อทำงานที่บ้าน.....อำนวยนั้นพ่อส่งไปเรียนหนังสือ
๖. อายนั่งเปล่า อ่านหนังสือไป.....นอนเสีย
๗. ศาลเป็นผู้ชำระตาของจำเลย.....ศาล.....ต้องทรงไว้ซึ่ง
ความยุติธรรม
๘. เธอ样เกินคลองแคลว มีสง่า.....ข้างทรง
๙. ....เขาจะโกรธฉัน ฉัน.....จะไปพบเขา
๑๐. ....เรื่องนี้ คนอย่างเธอจะคิดไม่ตก

คำตอบ ก.๑๒

๑. ฉะนั้น..จึง (ดังนั้น..จึง)	๖. ไม่ก็ (มิฉะนั้นก็)
๒. แตว่า (แต่, แตทว่า)	๗. ดังนั้น..จึง (ฉะนั้น..จึง)
๓. ก็ได้, ก็ได้	๘. ราวกับ (ประหนึ่ง, คัจ)
๔. ครั้น...จึง (พอ...ก็)	๙. แม้วา..ก็ (ถึง..ก็)
๕. ส่วน (ฝ่าย)	๑๐. ทำไมกับ

ก.๑๓ ถูกต้อง เก่งจริง ดูเรื่องต่อไป

๔. ใช้คำลักษณนามให้ถูกต้อง

ในภาษาไทยนั้นคำลักษณนามจะมีตำแหน่งอยู่หลังคำบอกจำนวนเสมอ ยกเว้นคำบอกจำนวน "หนึ่ง" หรือ "เดียว" ซึ่งอาจจะอยู่หน้าหรือหลังคำลักษณนาม ข้อบกพร่องที่พบเสมอคือ ใช้คำนามแทนลักษณนาม ทั้งที่นามนั้นมีลักษณนามใช้อยู่แล้ว เช่น

๓ นักกีฬา   ๕ ควาโจร เป็นต้น

บางทีก็ละคำลักษณนามไว้ในฐานที่เข้าใจ เช่น

ขอบะหมี่แห้ง ๒ กวยเตี้ยน้ำ ๓ เป็นต้น

อย่างนี้ถ้าเป็นภาษาพูดก็ถือว่าใช้ได้ เพราะพูดแล้วก็แล้วไป แต่ในภาษาเขียนหรือ ภาษาความเรียงจะใช้ไม่ได้ จะต้องดูประโยคให้มีส่วนต่าง ๆ ครบถ้วนตามระเบียบ ของการใช้ลักษณนามในภาษาไทย

ดูประโยคต่อไปนี้

๑. ชาวประมงมีอวนหลายปาก

๒. ๓ นักบินอวกาศสหรัฐไปลงยังดวงจันทร์

๓. นักเรียน ๓ กลุ่ม ช่วยกันทำงานในห้องเรียน

๔. มีเกวียน ๒ เล่ม อยู่ใต้ถุนบ้านของชานา

ประโยคที่ใช้ลักษณนามถูกต้อง คือ ข้อ.....

คำตอบ ก.๑๓

ข้อ ๑, ๓ และ ๔

ก.๑๔ ถูกต้อง ประโยคที่ ๒ เป็นประโยคที่ใช้ลักษณนามผิด เพราะใช้คำนามแทนลักษณนาม ยังมีอีก คิดตามคู่มือไปนะ

๕. ผูกประโยคให้กระชับ คือไม่เปิดช่องโหว่ ทำให้มีโอกาสแย้งได้ เช่น "อย่าเดินลัดสนาม"

ประโยคนี้เปิดโอกาสให้แย้งได้ว่า ถ้าไม่เดิน จะวิ่ง หรือขี่จักรยานก็คงได้ใช่ไหม? ประโยคอย่างนี้แหละ พวกเราชอบเถียงกันคั่น

ควรจะเปลี่ยนเป็น "อย่าลัดสนาม" อย่างนี้ไม่เปิดโอกาสให้แย้งได้เลย ประโยคว่า

- ๑. ห้ามเข้าเฉพาะเจ้าหน้าที่
- ๒. ห้ามจับสัตว์น้ำทุกชนิดในบ่อนี้

จากประโยคข้างบน ประโยคที่ผูกความได้กระชับรัดกุม คือข้อ.....

คำตอบ ก.๑๔ ข้อ ๒

ก.๑๕ ถูกต้อง แต่เพียง ๕ อย่างแค่นี้ยังไม่พอสำหรับประโยคที่ดี คุณน่าจะ

๖. ประโยคที่ดีต้องหลีกเลี่ยงสำนวนใหม่ ๆ ที่ยังไม่เป็นที่รับรองกันในภาษาเรียงความ เช่น สักลูกหนึ่ง หุ่นทรมาณใจสาว สิ่งหอมควัน นักร้องเสียงกำมะหยี่ เป็นต้น ตัวอย่างเช่น

ตำรวจจับสิ่งหอมควันพร้อมกัญชา ๓ ถุงใหญ่ จากประโยคต่อไปนี้

- ๑. จีนแดงส่งนักยึดหัวงมาแข่งกับทีมไทย
- ๒. ทีมฟุตบอลไทยมีหวังได้ชิงชนะเลิศในกีฬาเอเชียนเกมส์
- ๓. การเลือกตั้งคราวที่แล้วบรรดาเจ้าบุญทุ่มผิดหวังไปตาม ๆ กัน

ประโยคที่ใช้สำนวนใหม่ ๆ ซึ่งยังไม่เป็นที่ยอมรับในภาษาความเรียง คือ... ..

คำตอบ ก.๑๕ ข้อ ๑ และ ๓

ก.๑๖ ถูกแล้ว เก่งจริง

๓. ผูกประโยคให้สั้นกะทัดรัด ไม่ควรผูกประโยคยาว ๆ เยิ่นเย้อ ทั้ง ๆ ที่ทำให้สั้นกะทัดรัดแล้วก็ได้ความหมายเท่ากัน เช่น

ประโยค

"อันธรรมาคนเราเกิดมาในโลกนี้ บ้างก็เป็นคนดี บ้างก็เป็นคนชั่ว"

ควรแก้ไขให้กะทัดรัดเป็น

"มนุษย์เราย่อมมีทั้งดีและชั่ว" หรือ

"คนมีทั้งดีและชั่ว" ก็ได้ความหมายเท่ากัน

ประโยคว่า

"นักโทษถูกประหารชีวิตถึงแก่ความตาย"

ควรแก้ไขเป็น.....

คำตอบ ก.๑๖ นักโทษถูกประหารชีวิต

ก.๑๗ ถูกต้อง

๘. คำหรือกลุ่มคำที่ใช้ประกบคู่กันจะต้องใช้ให้ครบถ้วนและรับกัน เช่น ผู้ใด - ผู้นั้น, ฉนั้นใด - ฉนั้นนั้น, ที่ไหน - ที่นั่น, เป็นเหตุ - เป็นผล หรือ

อุปมา - อุปไมย เป็นต้น คำเหล่านี้สามารถถ่วงความให้สมดุลย์กันได้เป็นอย่างดี

ข้อบกพร่องที่เรามักจะพบบ่อย ๆ ก็คือ เมื่อมีข้อความอื่นมาแทรกอยู่ทำให้หลงไปได้ เป็นต้นว่า ตอนแรกใช้คำว่า "ผู้ใด" ตอนหลังใช้ว่า "คนนั้น" หรือไม่ก็ลืมคำว่า "ผู้นั้น" เสียเลยก็มี

ดังนั้น เวลาใช้คำประกบคู่กันต้องให้ตรงคู่ของคำนั้น อย่าให้สับคู่กัน หรือลืมประกบคู่ เป็นต้น ลองดูประโยคข้างล่างนี้สิ

๑. ผู้ใดกระทำความผิดกฎหมาย การลงโทษก็ย่อมมีแก่บุคคลนั้น

๒. มีน้ำที่ไหน มีปลาที่นั่น

๓. กล้วยไม้ดอกออกช้ำ ฉนั้นใด การศึกษาเป็นไป ฉนั้นนั้น

ประโยคที่ใช้คำประกบคู่กันถูกคือ ข้อ.....

คำตอบ ก.๑๓ ข้อ ๒ และ ๓

ก.๑๔ ถูกต้อง เก่ง สำหรับข้อ ๑ นั้น ใช้คำประสมคู่กันผิด "ผู้ใด" ต้องคู่กับ "ผู้นั้น" ส่วน "บุคคลใด" คู่กับ "บุคคลนั้น" ขอบอกไปนะ

๕. ไม่ควรใช้กริยาหลายตัวในประโยคเดียว เพราะจะทำให้สับสนและจับใจความได้ยาก เช่น

"หลอมมองคุณงานซึ่งซูลมุน ขนอิฐ หาบปูน แยกไม้ อยู่ที่อาคารก่อสร้างหลังใหม่"

ควรแก้ไขประโยคนี้ โดยแบ่งเป็นประโยคย่อย หรือข้อความสั้น ๆ ที่อ่านเข้าใจง่าย ดังนี้

"หลอมมองคุณงาน ซึ่งซูลมุนอยู่ที่อาคารก่อสร้างหลังใหม่ บ้างกำลังขนอิฐ บ้างกำลังหาบปูน และบ้างกำลังแยกไม้อยู่"

จะเห็นว่าประโยคที่มี.....หลายตัวในประโยคเดียวกันนั้นใจความจะสับสน

คำตอบ ก.๑๔ กริยา

ก.๑๕ ถูกต้อง

๑๐. ไม่ใช่คำพุ่มเฟือยและซ้ำซาก คำบางคำมีความหมายบริบูรณ์คืออยู่แล้ว หากนำคำอื่นที่มีความหมายแบบเดียวกันมาเพิ่มเข้าไปอีก ก็เป็นลักษณะของการใช้คำพุ่มเฟือย เช่น

"เขาเป็นผู้ร้ายชาคนตาย" "เขาประหารศัตรุจนตาย"

คำว่า "ซ้ำ" กับ "ประหาร" ต้องตายแน่ ไม่ต้องบอกว่า "ตาย" อีก

- ดูประโยคต่อไปนี้
- ๑. คนมีปัญญาขอมใช้เวลาในการศึกษา
  - ๒. อาจารย์กำลังทำการสอน
  - ๓. มานิตเขาเป็นคนดีที่โลกไม่ลืมเขา

ประโยคที่ใช้คำพุ่มเฟือย คือ ข้อ.....

คำตอบ ก.๑๘ ข้อ ๒ และ ๓

ก.๒๐ ถูกต้อง คำว่า "ทำการ" กับ "เขา" เกินเข้ามาโดยไม่ได้ทำให้ความหมายเด่นชัดขึ้น

๑๑. ต้องผูกประโยคให้มีเอกภาพและสัมพันธภาพ คือ ผูกประโยคให้กลมกลืน มีเนื้อความอย่างเดียวกันและสัมพันธ์กัน ตัวอย่างที่ดี เช่น

"มหาวิทยาลัยเป็นที่อาศัยและหาความรู้ของนักศึกษา ครู อาจารย์ และภารโรง"

ประโยคนี้มีเนื้อความหลายอย่างขัดแย้งกันอยู่ในที่ คือมหาวิทยาลัยเป็นสถานศึกษามีที่อาศัย และภารโรงเป็นเจ้าหน้าที่ทำงานต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย ไม่ใช่ผู้มาหาความรู้ ประโยคนั้นนับเป็นประโยคที่ขาดเอกภาพและสัมพันธภาพ ควรแก้ไขให้ถูก เป็น

"มหาวิทยาลัยเป็นสถานการศึกษา ประกอบด้วยบุคลากรหลายฝ่าย คือ ครู อาจารย์ นักศึกษา และคณงานภารโรง"

ก.๒๑ พอเข้าใจเรื่องเอกภาพและสัมพันธภาพของประโยคแล้วใช่ไหม

นักศึกษาลองพิจารณาประโยคข้างล่างนี้

"นายอุดมเป็นนักเรียนที่เรียนดี และทุกเช้าเขามักดื่มกาแฟ"

ประโยคนี้มีเอกภาพและสัมพันธภาพหรือไม่.....

คำตอบ ก.๒๑ ไม่มี

ก.๒๒ ถูกแล้ว ไม่มี ควรจะแก้เป็น

"นายอุดมเป็นนักเรียนที่เรียนดี และทุกเช้าเขามักอ่านหนังสือ"

ดูข้อต่อไป

๑๒. ผู้ประโยคให้มีน้ำหนัก โดยจัดตำแหน่งของคำให้ตรงกับฐานน้ำหนักรฐานน้ำหนักในประโยคแบ่งออกเป็น ๓ ตอน คือ ต้นประโยค กลางประโยค และปลายประโยค ตอนที่มีน้ำหนักมากที่สุดคือ ปลายประโยค รองลงมาคือ ต้นประโยค ส่วนกลางประโยคนั้นมีน้ำหนักเบาที่สุด

ดังนั้น เมื่อต้องการเน้นส่วนใดให้มีน้ำหนัก ควรวางส่วนนั้นไว้ที่ปลายประโยค หรือต้นประโยค เช่น

"เพื่อนนักศึกษาที่รักของข้าพเจ้า จงร่วมมือกัน"

หรือ "จงร่วมมือกัน เพื่อนนักศึกษาที่รักของข้าพเจ้า"

ก.๒๓ จากประโยคต่อไปนี้

๑. หัวหน้าตารางวัลให้ลูกน้อง
๒. คนตื่นตัวเพราะ การศึกษาเล่าเรียน
๓. นักเรียนอ่านหนังสือในห้องเรียน
๔. อยากมีเงิน ต้องทำงาน

ประโยคที่วางคำไว้ตรงฐานน้ำหนั ก โดยเน้นคำที่ต้องการเน้นได้อย่างมีน้ำหนักคือประโยคที่.....

คำตอบ ก.๒๓ ๒ และ ๔

ก.๒๔ ถูกต้อง

นักศึกษาคงจะพอมองเห็นลักษณะของประโยคที่ดี ที่เหมาะสำหรับใช้เป็นภาษาความเรียงแล้วนะ

ต่อไปเราจะมาวิเคราะห์ประโยคที่เราพบจากสื่อมวลชนต่าง ๆ ซึ่งเป็นภาษาที่ใช้กันอยู่จริง เมื่อวิเคราะห์แล้วจะเห็นว่าประโยคนั้นดีหรือบกพร่องอย่างไรก่อนอื่น เรามารู้จักกันถึงเรื่องระดับภาษาก่อน ถ้าเราจำแนกภาษาเพื่อประโยชน์ในการเขียนจะได้ ๓ ระดับ คือ

๑. ภาษาปาก ใช้ในการสนทนา บทล่อ ข้อเขียนในนวนิยาย เรื่องสั้น จดหมายส่วนตัว รายงานข่าวสังคม กีฬา บันเทิง ฯลฯ
๒. ภาษากึ่งแบบแผน ใช้ในการสนทนายาระหว่างผู้มีการศึกษา การพูดในที่ประชุม จดหมายธุรกิจ ประกาศ แจ้งความส่วนบุคคล ข้อเขียนในวารสาร นวนิยาย สารคดีบางประเภท ฯลฯ
๓. ภาษาแบบแผน ใช้ในการปราศรัยหรือโอวาทของบุคคลสำคัญ บทความ บทวิจารณ์ ตำรา ข้อเขียนทางวิชาการ จดหมายราชการ รายงานหรือเรียงความในสถานศึกษา พจนานุกรม ฯลฯ

ก.๒๕

นักศึกษาได้รับอิทธิพลจากภาษาปาก และภาษากึ่งแบบแผนมาก เพราะพบเห็นอยู่เป็นประจำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาเขียนที่อยู่ในสื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร หรือบันเทิงคดี ภาษาในระดับดังกล่าวนี้จะติดกับภาษาแบบแผนซึ่งเป็นภาษาราชการและใช้ในสถานศึกษา.

ฉะนั้น ในการวิเคราะห์ภาษา หรือ ประโยคตามที่เป็นจริง จึงควรรวมประโยคต่าง ๆ ที่พบจากสื่อมวลชนมาวิเคราะห์ให้เห็นทั้งส่วนดีและส่วนบกพร่องของประโยคเหล่านั้น เพื่อจะได้เข้าใจเรื่องประโยคของภาษาไทยได้ดีขึ้น

คำตอบ ก.๒๘ ๑. แท้จริง ๒. เปรียบเทียบ ๓. ความหมาย

ก.๒๘ ถูกต้อง เก่งมาก ที่ผ่านมานั้นเป็นการวิเคราะห์ประโยคที่ดี
ที่นำมาดูกันต่อ

การวิเคราะห์ประโยคที่บกพร่อง

เราวิเคราะห์หาข้อบกพร่องของประโยคต่าง ๆ เพื่อหาทางแก้ไขให้
เป็นประโยคที่ดี และจะได้ไม่ผูกประโยคให้บกพร่องอีก
ตัวอย่างการวิเคราะห์ประโยคที่บกพร่อง

"อาณัติ รัตนพล เป็นชัตติยะนักกีฬาไทย"

ประโยคนี้ออกที่คำขยายไม่เหมาะสม คือคำว่า.....

คำตอบ ก.๒๘ ชัตติยะ

ก.๓๐ ประโยค "แคสเซียส เคลย์ ชกได้เร็วเป็นน้ำไหลไฟดับ"

ประโยคนี้ใช้ส่วนขยายกริยาผิด เพราะ "เป็นน้ำไหลไฟดับ" ใช้ใน
ความหมายเปรียบเทียบว่า "พูดเป็นน้ำไหลไฟดับ"

ฉะนั้น ประโยคข้างบนนี้ควรเปลี่ยนส่วนขยายกริยา เป็น

"แคสเซียส เคลย์ ชกได้เร็วยาวกับ....."

คำตอบ ก.๓๐ งูฉก (สายฟ้าแลบ)

ก.๓๑ ประโยค

"พวกเราเล่นกวยเตี๋ยวคนละสามสองสามจนอิมแปร์ ต่อจากนั้นก็ออกชม
ธรรมชาติใช้กล้องยิงภาพต่าง ๆ จนหมดฟิล์ม"

ประโยคนี้นักท่องเที่ยวที่กรใช้ภาษาปาก เช่น "เล่น" "คนละสามสองสาม" "อิมแปร์"
และใช้สำนวนใหม่คือ "ใช้กล้องยิงภาพ" ดังนั้นประโยคนี้นี้จึงไม่เหมาะที่จะใช้เป็น
ภาษาความเรียง

นักศึกษาลองเปลี่ยนประโยคข้างบนนี้ให้เป็นประโยคที่ดี

.....
.....

คำตอบ ก.๓๑ เมื่อพวกเราจับประดานกวยเตี๋ยวจนอิมแปร์แล้ว จากนั้นก็เดินชม
ธรรมชาติ และถ่ายภาพไว้จนฟิล์มหมด

ก.๓๒ ประโยคว่า

"แม้ว่าเครื่องแต่งกายของเขาจะเก่า แต่เขาก็ขยันทำงานมาก"

ประโยคนี้นี้ใจความในประโยคหน้ากับประโยคหลังไม่กลมกลืนกัน นับว่าเป็นประโยค
ที่ขาด.....และ.....

ควรแก้ไขให้ความกลมกลืนกัน ดังนี้

"แม้ว่าเครื่องแต่งกายของเขาจะเก่า แต่ก็ขยันทำงานอยู่เสมอ"

คำตอบ ก.๓๒ แยกภาพ, สัมพันธภาพ

ก.๓๓ ประโยคว่า

"ทะเลราบเป็นหน้ากลอง ไร่คดสั้นและระลอก"
 ประโยคนี้มีคำ "ไร่คดสั้นและระลอก" เกินเข้ามาโดยไม่ได้ทำให้ความหมายเด่นชัด
 ขึ้น กลับทำให้ความหย่อนน้ำหนักเสียอีก ประโยคนี้จึงนับว่าใช้คำ.....
 เพราะเมื่อทะเลราบเป็นหน้ากลอง ก็ไม่มีคดสั้นและระลอกแน่ ๆ
 ฉะนั้น ควรตัดส่วนท้ายของประโยคออกได้ เหลือเป็น
 "ทะเลราบเป็นหน้ากลอง"

คำตอบ ก.๓๓ ฟุ่มเฟือย

ก.๓๔ พอลองจะมองเห็นวิธีการวิเคราะห์ข้อบกพร่องของประโยคแล้วใช้ใหม่
 ลองวิเคราะห์ประโยคต่อไปนี้ดูซิว่า บกพร่องตรงไหน แล้วแก้ไขให้เป็นประโยคที่ดี
 เขียนเฉพาะประโยคที่แก้ไขลงในช่องว่างตอนท้ายกรอบ

๑. คาวใจ เป็นนักร้องเสียงซี้ฟองเปียร์
๒. เด็กชายแดงเสียงสัมผัสทางหูใช้การไม่ได้
๓. ซ่อนนี้ ไม่ลอก ไม่ดำ
๔. การใช้ภาษาให้ถูกต้อง เป็น end ของการเขียนหลักภาษา

ประโยคที่แก้ไขแล้ว คือ

๑. ....
๒. ....
๓. ....
๔. ....

คำตอบ ก.๓๔ ๑. คาวใจเป็นนักร้องที่มีเสียงไพเราะจับใจมาก

๒. เด็กชายแดงหูหนวก

๓. ซ่อนนี้ไม่ลอกและไม่คำ

๔. การใช้ภาษาให้ถูกต้องเป็นจุดประสงค์ของการเรียนหลักภาษา

ประโยคทั้ง ๔ นี้มีข้อบกพร่องต่าง ๆ กัน จะอธิบายให้ดูพอสังเขป

ประโยคที่ ๑ ใช้สำนวนใหม่ ๆ ที่ยังไม่เป็นที่ยอมรับกันในภาษาความเรียง

ประโยคที่ ๒ ใช้คำฟุ่มเฟือย จนอาจทำให้คนอ่านเข้าใจความหมายไม่ตรงกับคนเขียน

ประโยคที่ ๓ ผูกประโยคไม่กระชับ มีความหมายกำกวม เพราะถ้าซ่อนไม่ลอกก็ถึงไม่คำ แต่ถ้าซ่อนลอกเมื่อไร ก็ต้องคำแน่

ประโยคที่ ๔ ใช้ภาษาต่างประเทศทั้ง ๆ ที่คำไทยก็มีใช้อยู่

ก.๓๕

สรุปแล้ว การหัตวิเคราะห้ส่วนดีและส่วนบกพร่องของประโยค จะช่วยให้รู้และเข้าใจภาษาไทยของเราดีขึ้น และต่อไปเมื่อเราผูกประโยคในภาษาไทย ก็จะได้ประโยคที่ถูกต้องตามหลักภาษาและเป็นประโยคความเรียงที่ดีด้วย

เมื่ออ่านมาถึงตรงนี้ก็เป็นอันว่านักเรียนเรียนบทเรียนแบบโปรแกรมวิชาภาษาไทยเรื่อง "การเข้าประโยคในภาษาไทย" จบลงแล้ว หวังว่าคงจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องนี้ดีขึ้น และรู้สึกรักภาษาไทยของเราขึ้นอีกมากนะ

จบบทเรียนแบบโปรแกรมหน่วยที่ ๓ แล้ว

นักศึกษาต้องทำอะไรเอ่ย จำได้ไหม ข้อทดสอบยังงั้นละ

ทำข้อทดสอบหน่วยที่ ๓ อีกครั้งหนึ่ง เพื่อวัดดูว่านักศึกษามีความก้าวหน้าในเรื่องที่เรียนเพิ่มขึ้นอีกเท่าไร

ตั้งใจทำให้คึ้นะ ขอให้โชคดีและทำข้อสอบถูกหมดทุกข้อ

สวัสดี.